

Kuido Merits
Sõnumedi toimetaja

Õpetajate päeval tunnustati Tapa valla haridustöötajaid

5. oktoobril toimus Tamsalu Kultuurimajas õpetajate päeva puhul vallavanema vastuvõtt, kus tunnustati tänukirjadega tervelt 73 valla haridustöötajat.

Nende seas oli nii aastakümneid õpetaja ametit pidanud väärikaid pedagooge, innustavaid noorsootöötajaid, tugispetsialiste, treenereid, juhendajaid kui ka raamatukogutöötajaid, kellest mitmed esitatakse ühtlasi tunnustamiseks „Eestimaa õpib ja tänab” konkursile.

Elutöö auhinna pälvisid Tamsalu ning Vajangu koolide pikaajaline klassi- ja muusikaõpetaja Sirje Luik ja 60 aastat Tamsalu Gümnaasiumis töötanud Evi Pauku. Vajangu kooli pikaajaline õpetaja Helgi Laht ja Tapa Gümnaasiumi õpetajana 52 aastat töötanud Tiit Saluste esitati maakondlikuks tunnustamiseks elutöö auhinna kategoorias.

Tapa valla hariduse sõber 2023 on Liivi Liivak, alati korrektne, põhjalik ning abivalmis kooli sekretär. Tapa valla noor spetsialist 2023 on särav muusika- ja kunstikooli õnnelajuhataja Anni Müller. Tapa Gümnaasium ning Tapa Vald tunnustasid ja tänasid pikaajase hariduselu kujundamise ja panuse eest selle arengusse Naima Silda.

Tapa vallavanema Valdo Helmelaide ja Tamsalu Kultuurimaja kunstilise juhi Kerli Relli poolt jagati tänukirju mitmekümnele erineva staaziga õpetajale, kellest nii mõnedki esitatakse ühtlasi tunnustamiseks „Eestimaa õpib ja

FOTO: Marie-Johanna Kippar

tänab” konkursile.

Valdo Helmelaide väljendas oma kõnes vallavalitsuse nimel tänu haridustöötajatele nende pühendumuse, energia, jõu ja nõu ning kaasamõtlemise eest valla koolide ja hariduselu vedamisel – igapäevase töö eest. „Pilk tulevikku suunates nendin, et nagu muu-

tub keskkond, nii on ka hariduses juba käimas ja samapalju ka ees seismas olulised muutused. Nagu terves riigis, nii ka valla tasandil. Ning ega ka siin pole leiutatud paremat viisi kui kohaneda. Kohaneda uute olude ning majanduslike, tehniliste ning demograafiliste võimalustega, samal ajal neid kohali-

kele oludele sobivaks kohandades. Edu ja jõudu teile ja meile selles,” ütles vallavanem.

Meeleolukal õhtul esinesid muusikalise programmiga Jane Sepajõe ja Kelli Pärnaste Rakvere laulustuudiost.

Palju õnne tänukirja saajatele ja kõigile valla haridustöötajatele!

Aasta huviharidusõpetaja jagab muusikatarkust ka Tapa lastele

Tapa Muusika- ja Kunstikool

7. oktoobril Vanemuise Teatri kontserdisaalis toimunud „Eestimaa õpib ja tänab” galal kuulutati välja selle aasta parimad haridustöötajad. Tapa Muusika- ja Kunstikoolist jõudis n-ö lõppvooru lausa kaks õpetajat. Et mitte ehtida end liigselt võõraste sulgedega, siis olgu öeldud, et Tanel Sakritsa esitas aasta huviharidusõpetajaks Tapa MKK, Mart Ausi esitajaks oli aga Lasnamäe muusikakool.

Mõlemad mehed oluks seda tiitlit väärt, sest loetelu, millega nad viimaste aastate jooksul on hakkama saanud, on päris pikk. Mart taaselustas paar aastat tagasi meie kooli sümfoniettorkestri ja viis selle möödunud suvel toimunud noorte laulu- ja tantsupeole. Lisaks meie orkestrile veab Mart veel ka Lasnamäe muusikakooli puhkpilliorkestrit, pälvis tänavu Eesti Kooriühingu

aastapremia „Aasta orkestridirigent” ja Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali pedagoogi tunnustuspreemia. Loetelu võib jätkata.

Tanel tegeles viimased paar aastat noorte laulu- ja tantsupeo raames toimunud rahvamuusikapeo ettevalmistustega, olles näppepillide liigijuht. Ta oli õpetajana kaasatud pea kõikidesse suvel toimunud pärimusmuusika pililaagritesse, sai tänavu maakonna parima huviharidusõpetaja tiitli, veab ühte meie kooli esinduskollektiivi „Näppepillidurid”, kellega jagub esinemisi igasse kuusse, käib tunde andmas MUBAs, ostis korteri ja asus elama Tapale jne.

Selliste õpetajatega koos töötamine annab igapäevaselt jõudu ka kolleegidele, kes on tegelikult täpselt sama tublid ja teevad õpetajatööd suure südamega, ning ka nemad vääriksid märkamist, kiitmist ja tunnustamist!

Headust, kannatlikkust ja meelekindlust kõikidele õpetajatele!

FOTOD: Tapa Muusika- ja Kunstikool

LOE LEHEST

Vallavalitsus on volikogu tööriist

lk 2

Mälestuspink Jüri Varistele

lk 3

Hilje Pilv 101

lk 3

Võsul pandi alus maakonna kommunikatsiooni-spetsialistide võrgustikule

lk 4

Tapa jaama raudteetöödest

lk 5

Kultuurijuhtide õppekäigust Soome ja Taani

lk 6

Heategu teistele eeskujuks olemise eesmärgil

lk 7

Vallavalitsuse istungite ülevaade

lk 8

Venekeelne lehe kokkuvõte

lk 11-12

LOE KA
INTERNETIS
www.tapa.ee/ajaleht

Vallavalitsus on volikogu tööriist

Valdo Helmela
vallavanem

Enam kui kuu aja eest läbisin volikogus umbusaldushääletuse, mille sisu iseloomustasin esimese reaktsioonina kui teflonist, millest pole õigupoolest võimalik kinni hakata. Tõden, et jään hinnangu juurde tänagi, ning olgu põhjendused veelkord ära toodud.

Mäletatavasti osutati avalduse tekstis „passiivsusele“. Mille kohta öieti kriitika käis, konkreetse tegemise või tegemata jätmise, oli keeruline tuvastada.

Tegelikult on, et olulisi projekte ja teemasid, millega vallavalitsuses igapäevaselt tegeletakse ja mis ei realiseeru mitte ühe päeva ega ka aasta-aga, jagub küll ja veel.

Ning lõviosa vallavalitsuse tööst ei ole glamuurne ja valimiskampaaniasse sobiv töövõtudest raporteerimine, vaid igapäevane rutiinne ning uudiskünnist mitte ületav kohaliku elu korraldamine. Vallavalitsus peab hoidma teenuseid toimimas, lahendama poliitilist profiiti mitte töötavaid kodanike olmemuresid, tagama valmisoleku ja reguleerima juba saabunud kriisi ning kõige alusena säilitama ka enda töövõime. Seda olemasoleva ressursi - aja, inimeste ning eelarve piires.

KOV-i kohustused kohaliku elu korraldamisel ulatuvad keskkonnaküsimustest sotsiaalfäärini ning kõikjale nende vahel. Piltlikult naabri koera haukumisest kuni NATO manöövrini. Iga küsimuse lahendamise taga on tunde ametnike tööd, dokumentide koostamist, läbi-

Valdo Helmelaid kõnelemas haridustöötajatele Tamsalu Kultuurimajas. FOTO: Marie-Johanna Kippar

rääkimisi. Isegi vallavanema. Ning ei ole mõtet koormata seda aparati üle etteantud ajal ja ressursiga võimalik korrektselt ellu viia. Kvaliteetne töö nõuabki aega, see pädeb ka KOVis.

Ei ole mõistlik keskenduda kiiretele meedia- ja poliitikapunktile ja seejärel tõdeda, et olulise jäi arvestamata, ja hakata tehtut ümber tegema.

Mõtleme läbi, teeme korra ja korralikult.

Niisamuti ei ole vallavalitsusel võimalust eirata reegleid, nii omavalitsuse enda kehtestatud kui riigi seadusandlusest tulenevaid. Ei ole võimalik üle hüpata protsesside loogikast ja ajaraamist, seadustest, alahinnata spetsialistide arvamust. Ei saa anda hanget ettevõttele, mis ei osalenud hankes. Ei saa teha rehepappi ehitusel, mis on saanud rahastuse kinnitatud projekti, mitte selle omavo-

liliselt muudetud versiooni teostamiseks. Ja nii edasi.

Vallavalitsus on volikogu tööriist. Aga see masin saab teha tööd siis, kui talle antakse selgelt sõnastatud, juriidiliselt korrektselt vormistatud ülesanne.

On võimatu töötada aimemee- todil, tuginedes tööformaati- de väliselt öeldud lausekatke- tele või vallavalitsusest möö- da minnes jagatud lubadus- tele, hajusale tõdemusele „nii on alati tehtud“ või mittefor- maalsete „tagatubade“ raskesti tõlgendatavatele taasesitami- se võimaluseta ja autorluseta vihjetele.

Vallavanem on voliko- gu poolt paika pandud. Ent on raske mõista volikogu, ot- se öeldes koalitsiooni ühe osa- poole kavatsusi ning neid te- gevusteks teisendada, kui vii- mase esindajad esitavad samas küsimuses risti vastupidiseid seisukohti. Kui volikogus kõ- lab üks, komisjonides teine, vallavalitsuse istungitel kol-

mas versioon. Meedias ja ko- gukonnas veel midagi muud. Tapa vallavalitsuse koosseisu on tänaseks vägagi õhukeseks optimeeritud. Ning meil ei ole luksust kulutada seda ressurs- si, tööaega eelnõudele ja tege- vustele, milles ei ole otsustaja- te ühest arusaama ja toetust. Millega vallavanem ja ametnik jäetakse nii otseselt kui piltli- kult üksi.

Kas vallamajas töötab täiuslik unelmate võistkond? Seda mitte. Meil kõigil on va- ja õppida ja siis ümber õppida, harjuda muutustega ja julgeda neid teha. Ent kõiki valdkon- di katavad vajalike oskuste ja kogemustega oma ala spetsia- listid. Ning see meeskond vaj- ab töörahu. Vajab vabanemist koridorivestluste ebamäärasus- test, selgesõnalist eesmärkide fikseerimist ja ülesannete and- mist selleks sätestatud menet- luse läbi, paralleeljuhtimise lõ- petamist. Immuniteti tööväl- liste isiklikul pinnal sündinud ning mineviku juurtega vastu- olude eest. Ametnik saab töö- tada seaduste ja reeglite pii- rides, mitte välistest tõlgendus- test ja isiklikest ebasõmpaatia- test lähtudes.

Ka vallavalitsuse koossei- su on koondatud. Kui see ei ole toimunud volikogu arvates piisavalt kiiresti, siis on põh- jus töövõime säilitamises. On valijale meeldejääv raporteeri- da hulga „mitte midagi tege- vate ametnike“ koondamisest, aga vallavalitsust selle efekti nimel kinni jooksutada ei ole arukas.

Majandusest. Tapa vald ei asu vaakumis. Ei ole võimalik keeta paja ühes servas rammu- samat rooga kui ülejäänud pa- jas. 2023. aastal elame maail- mas, mida tabasid koroonakriis, energiakriis. Venemaa vallutussõda Ukrainas koos Eestini kiirgava humanitaar- kriisiga. Kus galopeerib inflat- sioon ja laenuintressid. Kus va- bariigi valitsuse ja EL-i poliiti- kad murendavad Eesti konku- rentsivõimet koos kaasnevate mõjudega: majanduse kahane-

mine, töötus ja maksutulu vä- henemine. Kus vallal ei ole ka- sutada ühinemis- ja koroonat- toetusi.

Saabunud on tõehetk, mil saame aimu, mis on ühi- nenud valla tegelikud või- malused ja vajadused. Ning millised lahendused on oma aja ära elanud. See pilt ei tarvitse meel- dida ja tuua otsustajatele poliitilist tulu, ent see on otsuste aeg.

On selge, et suur ja mõ- jus sääst on peidus hoo- netes ja nende kasutuses.

Viimast sedastasin septembris 2022 volikogule esitletud kok- kuhoiu ettepanekutes. Kas ma jäin nende olulist, mitte kos- meetilist säästu võimaldava- te ettepanekutega üksi? Jah. Ei mäleta ühtegi toetavat sõ- na volikogus, avalikkuses või meedias, ka mitte eravestlus- tes. Küll aga vastupidist.

Siiski on tänaseks olemas ülevaade konkreetsete hoone- te reaalsest kuludest ja moni- toorimise mehhanism, mi- dagi, mida seni hoonepõhi- selt ei tehtud. Ning otsustada saab reaalselt numbrite, mit- te emotsioonide ja erahuvide põhjal. Tuleb ka silmas pida- da, et ruumikasutus on oma- vahel seotud, piltlikult on te- gu doominokivide efektiga. Enne kui ei ole ühes valdkon- nas otsuseid, ei saa teha ka sulgemise, müügi ja kolimis- te otsuseid, kuna kõik mõju- tab kõike.

Kui vallavanemast ooda- takse käpiknukku või kum- mitemplit, siis seda rolli ma ei võta. Nagu ka selle inimese, kelle nime ja näoga tehakse ära ebapopulaarsed otsused, et ta selle järel taandada ning saabuda ise areenile päästja- na. Mis ei tähenda, et ma pole- leks valmis tegema ebapopu- laarseid otsuseid ning neid el- lu viima. Aga seda saab teha

vaid volikogu ühesel ja aru- saadaval toel ning juriidiliselt korrektselt.

Päris kindlasti ei saa mi- nust poliitikut, kes lubab kõigile kõike ning kelle peamiseks ja ainsaks ees- märgiks on võimul olek.

Volikogule jääb võimalus muuta Tapa valitsemiskultuu- ri. Tuua diskussioon tagatuba- dest sinna, kuhu see tegelikult kuulub: valitsusse, komisjoni- desse, volikogusse – anda ette- panekutele nimi ja nägu. Loo- buda hoomamatutest ringsõl- tuvustest ning ristolubadustest, hallide kardinalide taktika- mängudest. Mitte karta vaid- lusi, vaid vaielda asjad selgeks ning valitseda avalikult ja läbi- paistavalt, nii nagu kõik vali- mistel lubasid.

Hoolimata turbulentse- test aegadest on rida tegevu- si saanud alguse, ära on teh- tud hulk eeltööd mõistli- ku majandamise suunas, la- hendatud väärikalt okupat- sioonisümbolite probleem, algatatud märgilise tähen- dusega Vabadussõja monu- mendi projekt, elamumaa- de ja tootmisalade arendus, Jäned spordihoone kaas- ajastamine, Porkuni tee- ja puhketaristu arendami- ne, koolivõrgu korrastami- ne, vältimatu riigi hoolde- reform, teenuste ja üürihin- dade korrigeerimine ning mittevajaliku elamufondi ja kasutuseta valla kinnisvara müük, kui nimetada mõned. Ning juba artikli alguses mai- nitud süstemaatiline igapäe- vane töö, millega vallavalitsus on tegeleenud, tegeleb ja peab tegelema ka homme ja aasta pärast. Mis pole ei vaatamän- guline ega uudisekünnist üle- tav, ent hädavajalik.

Kõik need protsessid on pika ajaraamistikuga ja para- tamatult eelarve võimalustest mõjutatud nii täna kui tule- vastel aastatel.

Mõistlikku meelt!

Vallavalitsuses toimus kohtumine huvitatud ettevõtjatega Paide mnt ettevõtlusala rajamisega seoses

Tapa Vallavalitsus kor- raldas 22. septembril Tapal vallamajas koh- tumise huvitatud osapoolte- le seoses Tapa linnas asuvate Paide mnt 79, Paide mnt 81, Paide mnt 83 ja Paide mnt 85 maaüksustele ettevõtlusala rajamisega.

Kohtumise eesmärk oli saa- da ettevõtjatelt sisendinfot pla- neeringu koostamiseks vasta- valt nende vajadustele ja oo- tustele.

Täpsemat infot Tapa lin- na ettevõtlusala detailpla- neeringu eskiisi kohta jagas Artes Terrae juhatus liige

FOTO: Kuido Merits

Heiki Kalberg. Vallavalitsuse poolt vastasid ettevõtjate ük-

sikasjalikele küsimustele ette- võtlusspetsialist Marko Tei-

va, abivallavanem Andrus Freienthal ja vallavanem Valdo Helmela.

Reedisel kohtumisel osa- lesid ehituse, raskeveokite re- mondi ja hoolduse, toitlustu- se ja meelelahutuse, elektro- tehnika, logistika ja laonduse, militaartööstuse ja töösead- mete rendiga tegelevad et- tevõtted mitmelt poolt Ees- tist. Ettevõtlusala vastu on samuti huvi ilmutanud me- tallitöötlemise, kaubanduse, hulgi- ja jaekaubanduse vald- konna ning tanklakettide esindajad.

Rajatav ettevõtlusala an-

nab eeldused uute ettevõtja- te tulekuks Tapa valda ja suu- remat lisandväärtust andvate töökohtade loomiseks – hin- nanguliselt lisandub ligikau- du 250 uut töökohta. Suu- renevad erasektori investee- ringud Tapa linna võimes- tavad ühtlasi kohalikke et- tevõtjaid. Vallavalitsus se- dastas, et Tapa vald on et- tevõtjasõbralik ning menet- leb ettevõtjate taotlused ilma viivitusteta.

Paide mnt ettevõtlusala ra- jamine jätkub detailplaneerin- gu koostamisega ning krunti- de välja mõõtmise ja taristu

projekteerimisega järgmisel aastal.

Arendusala rahastatakse tugiteenuste keskuse meetme „Atraktiivne piirkondlik ette- võtlus- ja elukeskkond“ (RTK PEEK) kaudu kuni 1 miljoni euro ulatuses, millele lisan- duvad ettevõtjate, riigi ja Ta- pa valla omaosalus, liitumis- tasud ja maa ja hoonestusõi- guse müük.

Palume uutel Tapa Paide maantee ettevõtlusalal hu- vitatud ettevõtetel ühendust võtta ettevõtlusspetsialist Marko Teivaga (5866 7515, marko.teiva@tapa.ee).

Jäned 670

14. oktoobril tähistasime Jäned küla esmamainimise 670. aastapäeva. Teadaolevalt on Rootsi Riigiarhiivis hoiul just nii palju aastaid tagasi välja antud Liivimaa ordumeistri ladinakeelne kinkekiri Talinna piiskopile, kus sõprusest loovutatakse viis adramaad Jäned (Gendel) külas. Maa oli mõeldud piiskopile ja ordule majutuskoha jaoks, kui seda peaks vaja minema. Praegusel ajal on ausammasel kombeks pigem kaduda kui kerkida, seepärast on väga hea meel, et taoline küla olemist ja

tegemisi põlistav monument sai just nüüd Jänedale omaenda inimeste kaasabil püstitatud. Avamisele ja sellele järgnenud külarahva kogunemisele oli kohale tulnud mitukümmend inimest. Kohaliku pagari ahjusoe kringel maitses imehea!

Luule Nurga vastvalminud raamatu „Värvilise pärandi hoidjad“, mille idee ja kaasabi tuli Georgi Särekannolt, esitlusel lossi saalis ütles ka autor, et raamatus kajastatud 20 aastat rahvarõivaste valmistamise kursusi Jänedal on kui

FOTO: Sirje Reinula

kandev sild minevikust tulevikku.

Õhtune kontsert „Armastusest sündinud viisid“ Urmas Sisaski mälestusele pühendatud kontserdisarjast pani aga külapäevale võimsa ja emotsionaalse hüüumärgi. Esinesid segakoor K.O.O.R. ja Lehtse Kammerkoor, Tiit Sisask klaveril ja teised solistid.

Nii suurt rahvahulka Jänedalaste samuti väga olulises paigas, kunagises sovhoostehnikumi õppehoones, ei mäletagi. Oli ilus, emotsionaalne ja vägev päev! Suur tänu kõigile kaasaitajatele ja osalejatele!

Jäned Muuseum
Jäned Külael
Arendamise Selts

Mälestuspink Jüri Varistele

14. oktoobril koguneti Tapa Vallaraamatukogu esisele alleele avama mälestuspinki koorijuhile, õpetajale, professorile Jüri Varistele.

Piduliku sündmuse juhatas sisse Türipu meeskoori dirigent Tõnu Kangroni – Jüri Variste õpilase – juhatamisel.

Kõnelesid Variste mälestuse talletamise idee autor Mart Kroon, Ere Käärmaa, Heili Pihlak. Oma onust pajatas huvitavaid mälestusi Variste õetütar Malle Reiman, erilisel jäid kõlama Ene Kangroni, sama koori peadirigendi sõnad kui mälestusavaldus väarikale inimesele:

„Olen oma elus olnud paljudel üritustel ja tänast üritust vaadates tajusin, et Ta-

Foto: Kairi Kroon

pa Vallaraamatukogu on vist küll kohalik vaimse kultuuri keskus, kui vaadata seda väarikad pinkide rida, kus kõik väarikad nimed peal. Sooviksin, et see oleks nii terves Eestis!“

Lisaks Varistele on raamatukogu ees ka Anne Unnikule, Ilmar Talvele, Ellen Niidule ja Juhan Kroonile pühendatud pingid.

Jüri Variste oli Juhan Krooni õpilane, kelle lapselaps Kairi Krooni sõnul on vahva vaadata, kuidas õpilane ja õpetaja asetsevad nüüd vastastikkülgel pinkidel nimedena. „Kes teab, mida väarikad härrasmehed sääl pimedatel sügisõhtudel üksteisele vestutavad. Küll neil juba jutustada on ...“

Ürituse lõpus tehti sissekirjutusi raamatukogu külaliste-

raamatusse. Üks härrasmeestest joonistas ise siuh-siuh pildi ja osalejate allkirjad juurde.

Raamatukogus on võimalus tutvuda ülevaatenäitusega Jüri Variste loometest. Näituse koostas Tõnu Kangron ja see jääb avatuks oktoobri lõpuni.

Jüri Variste sündis 10. oktoobril 1907 Virumaal Vohnja vallas Kõrvkülas (tänapäeval Kadrina vald) kooliõpetaja perekonnas. 1920 astus Jüri Variste Tapa gümnaasiumi. Kui 1944. aastal asutati Eesti esimene kutseline koor – ENSV Riikliku Filharmonia Meeskoor (praegune RAM), seisis Jüri Variste dirigendina Gustav Ernesaksa kõrval.

Hilje Pilv 101

2. oktoobril 2023 täitis proua Hilje Pilvel 101 eluaastat. Kui vallavanem Valdoga Imastu hooldekodusse jõudsime, siis oli hällilaps koos juhataja Sigrit Kullangi, töötajate ja klientidega ootamas, et minna punast tamme istutama. Imastu hooldekodu soovis omale armsa traditsiooni luua ning igale väarikas vanuses elanikule oma puu istutada. Tänaast kasvab Imastus Hilje-nimeline tammepuu.

Proua Hilje on hea tervise juures ning tema peamiseks motivatsiooniks on igapäevane liikumine rulaatori abiga, et ainult mitte istuma jääda.

Soovime Tapa vallavalitsuse poolt Hiljele tugevat tervist, jõudu ja jaksu!!!

Pille Eevardi

Proua Hilje Pilv, vallavanem Valdo Helmela ja Imastu hooldekodu juhataja Sigrit Kullang. Foto: Pille Eevardi

Juubelihõnguline päev Jänedal

Jänedal tegutsev MTÜ Loometöö (asutades MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts) sai tänavu 20-aastaseks. Tegeletud on vana aja riietuse uuringute, rahvarõivaste valmistamise juhenditega ja nõustamisega, korraldatud kursusi, projekte ja näitusi.

20. septembril täitis aga 85. eluaasta Luule Nurgal, kes on MTÜ Loometöö asutaja ja peamine eestvedaja. Ta on nii rahvarõivaste uurija kui ka pärandihoidja, käsitöötajate innustaja ja ühistevõtte arendaja. Tänu temale on MTÜ Loometöö oluline täiskasvanute koolitaja rahvusliku käsitöö ja rahvariie alal, justkui Rahvakultuuri Keskuse käepikendus Jäned piirkonna inimestele.

Teiste seas käisid väarikas eas daami õnnitlemas ja tänusõnu ütlemas Tapa vallavalitsuse abivallavanem Riina Haljasoks ja ka Jänedal tegutsev sotsiaalhoolekandespetsialist Martin Kesamaa.

Luule Nurga jätkab teistele kursuste korraldamist ja rahvarõivaste valmistajate gruppide komplekteerimist – kahe-aastastel kaugõppekursustel on valminud rahvarõivakomplekte nii naistele, meestele kui ka lastele, õpitud on ka niplispitsi ja kangakudumist. Ta kirjutab ise projekte, otsib rahastamisallikaid ning koostab raamatupidaja abiga aruandeid.

Samal ajal töötavad ka Luule Nurga enda nobedad näpud ning hiljuti ilmus raamat „Värvilise pärandi hoidjad“, mille pani Luule kaasabil kokku Georgi Särekanno.

Soovime palju õnne, jaksu ja tervist!

ARELO OÜ

Müüme kohaletõimetamise võimalusega

- sõelutud mulda,
- liiva,
- purukruusa,
- killustikku,
- freesasfalti.

Kalluri, multilifti, kopplaaduri, frontlaaduri, greideri jm rasketehnika teenuse osutamine.

Pakume fekaalivõetust 10 m³ või 3 m³.

Info tel 5636 0462, e-mail areloinfo@gmail.com

AutoKäpp OÜ

- autoremont ja hooldus
- summutite remont ja paigaldus
- õlivahetus
- varuosade müük ja tellimine

**Väike 17, Tapa
telefon 5650 3420
e-mail kalleivainen@hotmail.ee**

GRK

GRK Eesti AS otsib oma tiimi

Teemehaanikuid

Eestis ligi 10 aastat tegutsenud tee-ehitusettevõtte GRK on välja ehitanud Eesti kaasaja kõige suuremad teedeprojektid ja valitud Transpordiameti poolt 2022. aasta parimaks tee-ehitusettevõtteks.

OOTAME SINULT:

- Soovid teostada end arenevas rööbasteede ehituse valdkonnas.
- Omad raudtee teemehaanik tase 4 või 5 kutsetunnistust.
- Erialast töökogemust.

ETTEVÕTE PAKUB:

- Motiveerivat töötasu.
- Tööd skandinaavialike väärtustega rahvusvahelises ettevõttes.
- Sinu arenguid toetavaid koolitusi.
- Confido tervisekindlustust.
- Sporditoetust.
- Ametiautot.
- Töötajate soodustusi.

LISAINFO:

Elis Kaurson
+372 520 0502
elis.kaurson@grk.ee

GRK Eesti AS
www.grk.ee

AEGVIIDU.

Zoomaklinnik

LOOMARSTI VASTUVÕTT JA KODUVISIIDID

TEL 510 5973
aegviiduloomaklinnik@gmail.com

Tapa Ehitus

teostab järgmisi töid:

- omaniku järelevalve
- hoonete renoveerimine
- katuste ehitamine
- välisseinte soojustamine
- vundamenditööd
- duširuumide, saunade, kuuride ehitamine
- aedade ehitamine
- kiviterrasside ja puitterrasside ehitamine
- siseviimistlustööd (siseruumide viimistlus, ehitamine).

telefon 5343 7995
e-mail info@tapaehitus.ee

Noor gümnaasiumiõpetaja tegutseb uues ametis

Nagu Marie-Johanna Kippar ise tunnistas, oli seekordne koolialgus tema jaoks väga eriline – tal on uus amet, milleks on kogukonnajuht. Varasemast on tal vaatamata noorele eale (25) juba ette näidata eesti keele ja kirjanduse õpetaja kogemus nii Aravete keskkoolist kui ka Tapa gümnaasiumist. Alanud õppeaastal alustas Marie-Johanna aga tööd kogukonnajuhina siinsamas Tapa Gümnaasiumis – kodukoolis, kus ta oli õpilasesinduses presidendina tegutsenud lausa viis aastat. Lisaks sellele on paljudele silma hakanud Kippari fotogaleriid, eks ole ta üks vähesteid spordifotograafe Eestis. Niisiis oli siinkirjutajal küllaga põhjust tegusa inimesega tutvust teha, vestlemaks neil teemadel Pargi tn 12 asuva koolimaja tühjas klassiruumis.

Tegelikult pole Marie-Johanna kuigi pikalt Tapalt ära olnud. Ta räägib, et õppis vahepeal kolm aastat Tartus, erialaks mitme aine õpetamine põhikoolis, täpsemalt eesti keele ja kirjanduse suund. Seejärel kolis ta tagasi Tapale, kuid siin polnud parasjagu vastavat tööd pakkuda, nii osutus valikuks Aravete. Nüüdseks on noor naine aasta aega eesti keelt ja kirjandust õpetanud siin Tapa Gümnaasiumis, ühtlasi astus ta TÜ magistrituuri ajakirjanduse ja kommunikatsiooni alal. Kuidas siis tuua tänapäeva noori kirjanduse juurde, üldse kirjandust õpetada? Need küsimused huvitavad mind kui kirjandusnimest kõigepealt.

Kirjandusõpetajana arvab Marie-Johanna, et ei tohiks noori kohe algul ära hirmutada teoste pika nimekirjaga, mis tuleb ühekokku läbi lugeda: „Olulisem on ehk see, et lapsed olek-

FOTO: erakogu

sid teadlikud püsivast kirjandusest. Ka ühiskond on edasi liikunud, lapsed on täiesti teistsugused, neid kõnetavad paljuski teised teemad.“ Ta lisab kohe juurde: „Mulle meeldib õpilasi enne tundma õppida – enne kui ma teen neile n-ö kivisse raiutud nimekirja. Õppekava on sedasi üles ehitatud, et õpetajal on suhteliselt vabad käed kirjanduse osas valikuid teha. Raske- maid teoseid saab lugeda koos, selleks on olemas lugemistunnid, teemasid saab käsitleda koos õpetajaga peatükkide kaupa,“ räägib ta tänapäevast õppeprotsessist.

Leiame üheskoos, et „Tõde ja õigus“ on tõesti selline raamat, mida vast ei maksa 10. klassis üleliia põhjalikult käsitleda. Marie-Johanna ise lugedes Tammsaare suurteost mõttega üle ülikoolis, 21-aastaselt saab juba rohkem aru kui 17-aastaselt.

„Eesmärk oleks pigem rahuli-

kult tutvustada kirjandusmaailma, et noor leiaks seal ise oma tee. Ühele meeldivad krimkad, teisele ajaloolised lood. Kui anda valik, siis leitakse ikka midagi meelepärast,“ selgitas Marie-Johanna edasi, mööndes samas, et lugemispisiku sisse süstimine võib vahel olla tõesti raske. Vähemalt jääb noortele teadmine, mida olulist on kirjutatud ja milline on ühe või teise suure kirjaniku tähtsus.

Ise on Marie-Johanna lugenud üsna erinevaid asju, näiteks Minu-sarja reisikirju, samuti ei põlga ära krimkasid. Ta võtab meelsasti kuulda raamatukoguhoidjate soovitusi, nii sai loetud Martha Hall Kelly „Sirelitüdurukuid“, samuti meeldis Nora Ikstena romaan „Emapiim“, millega tegi tutvust Järva-Madise raamatuklubi kaudu. Lastele aga istub Andrus Kivirähk, loetud on Ilmar Tomuskit ja Astrid Lindgreni maailm tundub praegugi neile huvitav ja äge.

Gümnaasiumi kogukonnajuht – kuidas seda mõista? Selgub, et see amet on põhiliselt nagu huvijuht, ainult ülesandeid on rohkem. Nimeus tuleneb ilmselt suuresti sellest, et kaks kooli liideti – nii on vaja inimesi, kes aitaksid omavahelisele liitumisele kaasa. „Ma ei ole üksi tegelikult, minuga koos on Natalja Roditšenko, kes oli enne Keelekümb-luskooli huvijuht, nüüd seal majas kogukonnajuht. Jagame ühiselt seda koormust ja teeme tihedat koostööd. Üks inimene tõmbaks end lõhki, kui peaks kahe maja vahet jooksuma,“ selgitab ta.

Kogukonnajuht on olemas nii lastele, õpetajatele kui ka lapsevanematele. Marie-Johanna on mentoriks õpilasesindusele – aitab ja suunab neid, et

tuua kooliellu sisse positiivset meelt ja motiveerida. Kõik Tapa Gümnaasiumi üritused tehakse Nataljaga koos, sinna hulka kuuluvad näiteks vahetunnitegevused. Mõte on selles, et noortel oleks võimalus ise kaasa rääkida kooli elus ja ise tegutseda.

Kogemust Marie-Johannal juba jagub, eks oldud nii Lääne-Virumaa kui ka Tapa valla noortekogus, olles samas ajal Tapa Gümnaasiumi õpilasesinduste president. Kuna ta oli ise kooli ajal väga aktiivne noor, siis teab hästi, mida noored vajavad. Peamine on anda heakskiitu ja innustust – siis kui noored mingi initsiatiiviga välja tulevad, mitte jätta neid ükski.

„See ongi põhjus, miks võtsin vastu selle töö, sest tahan noortele pakuda seda, mida ise soovisin – ja sain ka. Mul on toredad unistused seoses edasise koostööga. Praegu on mõningat ootusärevust, eks kevadel näe. Et kas õpilasesindus saab olema kokkuhoidev, tore, kui neil oleksid lennukad ideed, mida ollakse valmis teostama,“ kõneleb Marie-Johanna sisendavalt. „Loodan, et kogukondade ühendamine läheb sujuvalt – see tähendab muuhulgas ka õpetajate omavahelist koostööd. Kõik võib muidugi võtta oma aja...“ Kõigele lisaks jätkab ta uue ameti kõrvalt klassijuhatajana ja kirjandustundide andmist 5. klassile. Muidugi on Marie-Johannal olemas raskemad kogemused oma õpetajakarjääri algusest: „Lähed hästi optimistlikult klassi ette, vastas on õpilased, kellel hormoonid möllavad ja ealised isearasused on silmaga nähtavad,“ tunnistab ta.

Kas suurlinna tuled pole peibutanud? Mu vestluskaaslane teatab, et Tallinn on alati olnud selline linn,

kus ta end pikalt hästi ei tunne – tundub hästi suur ja kiire ning natukene lämmatav. Tartu on küll ka suur, aga seal on teistmoodi hingamine, seal võiks veel mingi perioodi elada. „Väike koht nagu Tapa on väga mõnus just seepärast, et siin on väiksem kogukond. Kõik teavad kõiki. Sina tead samuti kõiki õpilasi ja tead ka nende vanemaid – on võimalik kõigiga rääkida. Väiksema kogukonna tunne on meeldiv,“ kinnitab Marie-Johanna veenvalt.

Lõpetuseks tuleb peatuda ka spordifotograafial, mis hakkas noort naist huvitama paari aasta eest. Nii püüab ta kaamerasilma erinevaid emotsioone, mis käsipallimängu ajal platsil sünnivad. „Peagi algab uus käsipallivõistluste hooaeg. Eelmisel aastal sain ikka palliga ka pihta. See on risk, mida võtan,“ naerab naine. Kuna Marie-Johanna mängib käsipalli siiaamaani, siis ta oskab palli oodata ja teab sedagi, kuidas mängust huvitavaid hetki püüda. Siiski ei torma ta täielikult ja intensiivselt end pühendama fotograafiale kui elukutsele – põhitöö gümnaasiumis on ikkagi tähtsam. Fotograferimine on meeldiv hobi, nii ka kultuuri- ja spordikeskuses tehtav töö, sealhulgas plakate tegemine ja sotsiaalmeedias info jagamine – selline sujuv ja automaatne tegevus, mis ei koorma, vaid käib loomulikult.

Niisiis on alustav gümnaasiumi kogukonnajuht nagu Hunt Kriimsilm oma 9 ametiga, kui kasutada Marie-Johanna enda sõnu. Aga noor inimene jõuabki palju. Veelgi parem on mõistagi see, et Tapal üles kasvanud kohalik inimene teostab end just nimelt siin, oma kodukohas.

Tapa Valla Avatud Noortekeskuse allasutuse asutamine

28. septembril 2023 võttis Tapa Vallavolikogu vastu otsuse asutada allasutusena Tapa Valla Avatud Noortekeskus. Allasutuse eesmärk on korraldada Tapa vallas noorsootööd ühtsetel alustel igas suuremas piirkonnas: Tapal, Tamsalus, Vajangul, Lehtses, Jänedal ja Assamallas.

Allasutuse loomisega soovitakse koondada valla noorsootöö asutused ühtse haldamise alla. Sisulise poole pealt tekib võimalus luua selgem ülevaade vallas kui tervikus noorsootöö võimalustest, noortele info- ja nõustamisteenuse kättesaadavusest, võrgustikutöök spetsialistide vahel, ühiselt noorsootöö arengusuundade kokkuleppimiseks, noorte sisulisest kaasamisest lisaks ühiselu korraldamisele ka otsuste tegemise protsessi. Lisaks on võimalik katta ka teisi Tapa vallas asetsevaid piirkondi, kes viivad noorsootöö teenuse noortele kätte, sest hetkel on vallas mitu piirkonda, mis on noorsootöö tegevuste osas katmata.

Siiani on noorsootöö vallas olnud korraldatud hankelepingute kaudu ning kehtivad hankelepingud olid sõlmitud 3 aastaks. Käesoleva aasta 31. detsembril lõppevad senised koostöö- ja hankelepingud MTÜ-dega, kes noorsootöö teenust osutasid.

Allasutuse loomine annab võimaluse mitte korraldada uut hanget ning lõpetada hankekorras teenuse ostmise MTÜ-delt, kelleks seni on olnud MTÜ Tapa Lastekaitse Ühing, MTÜ Tamsalu Noorte Naiste ja Noorte Meeste Kristlik Ühing ja koostöölepingu kaudu MTÜ-lt Vajangu Noorsootöö Keskus.

Tapa Vallas on 2023. aastal 7–19-aastaseid noori kokku 1480. Valla arengukavas on üheks strateegiliseks eesmärgiks seatud kvaliteetsed avalikud teenused ja nende kättesaadavus kõigile soovijatele.

Kõik teie head mõtted, ettepanekud ja koostöö on igati oodatud ning teretulnud!

Rõõmuga ja noorte heaks!

Võsul pandi alus maakonna kommunikatsioonispetsialistide võrgustikule

19. septembril kohtusid Võsul Lääne-Virumaa omavalitsuste kommunikatsioonivaldkonna spetsialistid, et teha algust maakondliku kommunikatsioonispetsialistide võrgustiku käivitamisega.

Haljala valla kommunikatsioonijuht Kent Kerner sõnas, et rõõm oli Võsul ametikaaslastega kohtuda ja ühistel teemadel rääkida. „Esmase kohtumise eesmärk oligi omavahel esmalt tutvavaks saada ning seejärel juba rääkida nii maakonna kohaturunduse strateegia koostamisest kui ka võrgustikuga seotud edasistest plaanidest,“ selgitas Kerner ning lisas, et selline koostöövorm on kõigi kohtumisel osalenute hinnangul kindlasti vajalik.

Väike-Maarja vallavalitsuse meediaspetsialist ja Lääne-Viru maavalitsuse endine avalike suhete peaspetsialist Kristel Kitsing märkis, et edu võti on alati koostöö. „Maavalitsuste ülesannete ümberkorraldamine ei ole muutnud meie ühiseid muresid ja rõõme kohalikes omavalitsustes. Ma olen üdin rõõmus, et kommunikatsiooniinimesed on arusaamal, et ajame ühtset maakonna asja, seame ühised eesmärgid ja sihid, kuhu tahame tulevikus jõuda, ning maakonna kohaturunduse strateegia on andnud kõigele sellele mõtestatud hoo,“ märkis ta.

Lääne-Viru Omavalitsuste Liit (VIROL) on koostöös maakonna kohalike omavalitsuste ja erinevate sidusgruppide esindajatega teinud algust maakondliku sihtkohaturundusstrateegia loomisega.

Võrgustiku esimesel kohtumisel osalesid (fotolt vasakult): Tapa vallavalitsuse avalike suhete spetsialist Kuido Merits, Väike-Maarja vallavalitsuse meediaspetsialist Kristel Kitsing, Viru-Nigula vallavalitsuse kantselei- ja kommunikatsioonispetsialist Katre Rander, Kadrina vallavalitsuse meediaspetsialist Gethe Rohumägi, Rakvere linnavalitsuse kommunikatsioonispetsialist Kristel Mänd, Vinni vallavalitsuse kodukandinõunik Gerli Kokk, Haljala vallavalitsuse kommunikatsioonijuht Kent Kerner (ees). Kohtumisest võttis osa ka Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu arendus- ja väliskoostööspetsialist Anu Oja. Foto: Anu Oja

Sellel põhjusel keskenduti esmasel kohtumisel strateegia koostamisele ka pikemalt, et ühine koostöö toetaks juba tänasel hetkel strateegia valmimist ja selle hilisemat rakendamist.

Võrgustiku edasise tegevuse osas sõnas Rakvere linnavalitsuse kommunikatsioonispetsialist Kristel Mänd, et võrgustik, omavaheline suhtlus ja tihe koostöö või-

maldab efektiivsemalt täita mitmeid omavalitsuse ees seisvaid ülesandeid, mis hõlmavad näiteks elanikkonna teavitamist ja kriisikommunikatsiooni. „Põrgatasime kohtumisel mitmeid mõtteid, millega ühiselt edasi soovime tegeleda. Samuti leppisime kokku, et võrgustiku kohtumised toimuvad omavalitsustes kordamööda,“ selgitas ta.

Liigiti kogumine on lihtne – anna jäätmetele uus elu!

Jäätmed pole prügi, vaid ressurss, millest saab valmistada uusi või samaväärseid asju. Kuid see on võimalik vaid siis, kui jäätmed on liigi kaupa eraldatud. Andes oma panuse liigiti kogumisse, hoiad keskkonda, säästad raha prügiveolt ning mõjutad ka teatud toodete hinda tulevikus.

Eesti inimeste kodudes tekib igal aastal ligikaudu 400 kg jäätmeid inimese kohta, millest ringluse jõuab vaid u 30%. Paraku jõuab suurem osa sorteerimata segaolmejäätmetena prügimäele või põletusahju. Prügimäele jõuavad ka esemed, mida saaks taaskasutada või ümber töödelda. Nii läheb raisku palju väärtuslikku materjali, millest toota uusi asju.

Kodudes tekkivast prügist suure osa moodustavad biojäätmed ja pakendid. Biojäätmeid eraldi kogudes saab sellest ise oma köögivilja- või lilleaia jaoks kompostmulda teha. Konteinerisse kogudes tehakse biojäätmetest tööstuslikku komposti või biogaasi. Biogaasiga sõidavad näiteks Tallinna bussid, aga sellest saab ka toasooja ja autokütust.

Ka pakendite liigiti kogumine pole tühi vaev. Klaas on tänuväärne materjal, mida saab lõputult ümber sulatada uuteks klaaspakenditeks. Plastpakenditest saab teatud juhtudel samuti uusi pakendeid teha, samuti kasutatakse seda fliisi tootmiseks. Laialdaselt tehakse plastist aga graanuleid, millest hiljem toodetakse elektripistikuid, ehitusmaterjali jms.

Et pakenditest saaks midagi uut teha, peavad need jõudma ülejäänud prügist eraldatuna pakendikonteineritesse. Selleks, et pakendite liigiti kogumine inimestele mugavamaks teha, plaanib riik lähiajal süsteemi uuendada. Eesmärk on, et inimesed saaksid lisaks biojäätmetele ka pakendeid ära anda kodu juurest lahkumata. Liigiti kogumisest peaks tekkima selge rahaline sääst.

KRAAM KAASA KAUPLUSSE!

Aeg-ajalt kodust ravimisahatlit korrastades võime leida aegunud rohtusid. Kindlasti ei tohiks neid visata tualetipotti või olmeprügisse, sest nii satuvad need ained keskkonda. Juba praegu on Lääne-meri ravimijäätmetega reostunud ning see ohustab vee-elustikku. Vaid hoolsama käitumisega saame sellele pidurit tõmmata.

Kui kodus juhtub mikser või röster kat-

ki minema, saab väikese elektroonikaseadme (kuni 25 x 25 cm) viia tagasi suuremasse elektroonikapoodi või kaupluse juures asuvasse elektroonikajäätmete konteinerisse. Samuti on kõigis suuremates toidupoodides ja ostukeskustes olemas kogumiskastid patareide ja väikeste akude jaoks.

Kõik elektroonikaseadmed ja patareid sisaldavad nii väärtuslikke kui ka ohtlikke aineid, mida ühest küljest saaks ringluse võtta, et nendest uusi asju toota, aga teisalt on need tavaprügi hulka viisates suureks ohuks inimestele ja loodusele.

JÄRGMISEKS JÄÄTMEJAAMA!

Oma asjatoimetuste teekonda planeerides tasub läbi käia ka jäätmejaamast. Sinna saab viia vanapaberit ja katkised riided, aga ka vanaelektroonikat ja ohtlikke jäätmeid.

Kui kauplused võtavad vastu vaid väikeelektroonikat, siis jäätmejaama saab tuua lisaks ka vana külmkapi, televiisori, pesumasina jm suured seadmed, mis üldjuhul võetakse teatud mahus vastu tasuta. Samuti saab nii ära anda kodus tekkivaid ohtlikke jäätmeid: kodukeemiat, värve ja lahuse-

teid, akusid ja leedlampe. Ohtlike jäätmete sattumist keskkonda peab vältima, sest see mõjutab nii pinnase, joogivee kui õhu kvaliteeti.

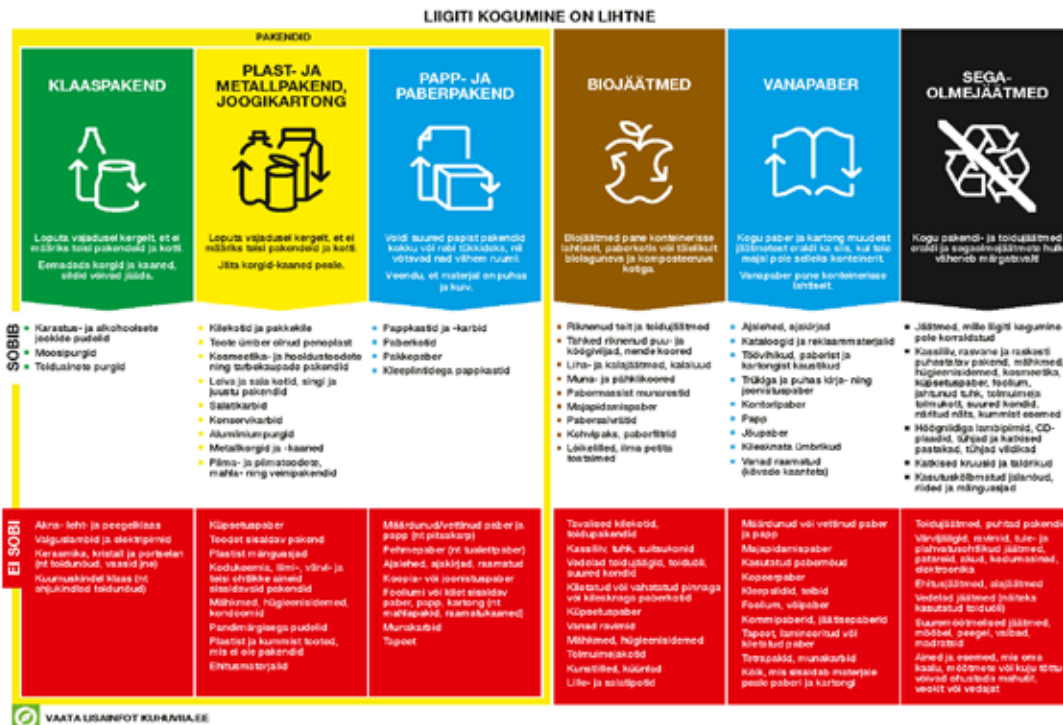
Ka vanapaberi ja papijätmeid peab liigiti koguma. Vanapaberist tehakse joonistus- ja tualett-paberit, liigiti kogutud papist saab jõupaberit ja uusi kartongpakendeid. Ajalehtedest valmivad aga munarestid, uued ajalehed ja soojustusmaterjalid.

ANNETA JA AITA!

Tähtis on mees pidada, et KORRALIKUD, TERVED JA PUHTAD ASJAD TASUB ALATI SAATA UUELE RINGILE. Nii aitad vältida jäätmeteket ja annad olulise panuse keskkonnale. Teisalt võib aga sinu üleliigne kapp, korralik kampsun või terve tehnika olla suureks abiks mõnele teisele inimesele, kes uusi tooteid endale lubada ei saa.

Ja mis veelgi olulisem – enne asja soetamist mõtle, kas sul ikkagi on seda vaja, ja jätta ülearused ostud tegemata. See on kõige parem viis keskkonnahoidu panustamiseks.

Vaata lisaks: kuhuviaa.ee

Tapa jaama raudteetööst

Tapa on raudteetööst mõistes hetkel suure tähelepanu all. Üheaegselt toimetatakse Tapa kandis nii raudtee enda kui ka sorteerimisjaama ehitusega, elektrifitseerimistööde kui ka liiklusjuhtimissüsteemide moderniseerimisega. Seda kõike selleks, et tulevikus saaksid Tapa kandis rongid sõita ohutult, kiiremini ja taastuvellektri toitel.

Tapa jaamas on hetkel lõppemisejärgus eelmisel aastal alanud ja terve käesoleva aasta ehitusperioodi kestnud sorteerimisjaama tööd. Sorteerimisjaam on raudteejaam või selle osa, mis on ehitatud rongide kiireks sorteerimiseks ja võib olla varustatud sorteerimise hõlbustamiseks erinevate seadmetega. Eelmise aasta sügisel allkirjastasid AS Eesti Raudtee ja GRK Eesti AS ehitus- ja projekteerimislingu Tapa sorteerimisjaama kaasajastamiseks ning tööd seal juba aktiivselt käivad. Seal on rööbasteed ja pöörmed kõik paigaldatud, valgustus välja ehitatud ja eeldused liiklusjuhtimissüsteemide integreerimiseks tehtud. Lõppjärgus on pikkrööbastee vahetus ja kinnituste remonttööd, samuti tuleb mõnes kohas tegeleda veel topimis- ja rihtimistöödega. Peamine fookus on käiguteede ehitusel ja muudel viimistlustöödel, et käesoleva ehitus-

Uus raudtee haldushoone kerkib Tapale Kauba tänava kinnistule. FOTO: Kuido Merits

perioodi lõpuks saaks teed kasutusele võtta. Jaama teises otsas ehk ülesõidu ja depoo piirkonnas on käimas aga uue jaamaseemi väljajahitamine, mille peamine eesmärk on parem jaamastöö opereerimine ja erinevate suundade rongide kokku ja lahti haakimise võimekuse väljajahitamine. Põhitööd ja uue jaamaseemi väljajahitamine planeeritakse lõpetada ehitusperioodi lõpuks.

Tapa sorteerimisjaama projekt teravikuna on oma olemuselt säästlikku (rohe)mõtlemist ja majandamist soodustav. Nimelt tehakse suur osa töödest Tapal ära eelnevalt kasutuses olnud materjalidest, väärindades neid osalise remondi või puhastamise ja

sõelumise läbi. Nii saavad uue kasutuse rööpad ja liiprid, mida kompleksis koos kutsutakse „teesõrestikeks“. Neil sõrestikel vahetatakse välja rööbastee kinnitusedetailid ja asendatakse kulunud rööbastee kasutusel olnud vähem kulunud rööbaga, mis küll ei ole sobilik suuremal kiirusel liikuvate reisirongidele, kuid jaamas manöövrirööbadeks igati sobiv. Samuti võetakse kasutusele puhastatud ja sõelutud eelnevalt mõned aastad raudteel töötanud killustik, mis oma tugevusest on samaväärne uue killustikuga. Saab öelda, et raudtee-ehituse põhimaterjalidest jalgelt üle 50%, mis saab Tapa sorteerimisjaama paigaldatud, on taaskasutatud materjal. Ehitustööde käi-

gus väljakaevatud pinnasest rajatakse Tapa jaama tasandatud alad, mida on võimalik kasutusele võtta materjalide laoplaatsidena.

Eesti Raudtee on Kauba tänava-le Tapa jaama ehitamas ka uut administratsioonihoonet, mille ehitusel on jõutud katuse ehituse staadiumisse – korrused on välja ehitatud ja eeldused liiklusjuhtimissüsteemide paigaldamiseks loodud ning depoo osa rajatud, põhiline fookus on hetkel seinapaneelide paigaldamisel. Tapa, Kauba 8 olmehoone rahastatakse Eesti Raudtee omavahendistest ja selle maksumus on pea 3,8 miljonit eurot.

Omaette suureks tööks on Tapa jaama turvavaseadmete uuendus (fooride, kaablite, pöörmeajamite jms moderniseerimine). Inimeste ja autode liikumisele see mõju avaldada ei tohiks. Võimalik, et testimise käigus, mis leiab aset järgmisel aastal) võib õigel ajal olla ajutiselt minimaalseid häiringuid, kuid nendest antakse kindlasti eelnevalt teada.

Tapa linnas on planeeritud viimane raudteetööde sulgemine ja samuti sellest tingitud jalakäijate ümbertsuunamine 02.10–04.10.23. Sel ajavahemikul teostatakse Tartu suunalise raudtee remonti ülesõidu piir-

TASUB TEADA

Aia- ja haljastujäätmete kogumisringid

Ragn-Sells AS hakkas aia- ja haljastujäätmete kogumisringe teostama alates 01.10.2023. Kogumisringid toimuvad kahenädalase intervalliga kuni novembri lõpuni.

MEELESPEA AIA- JA HALJASTUJÄÄTMETE ÄRAVEO TELLIMISEKS:

Elanik või korterühistu annab aiajäätmete veo soovist teada jäätmevedajale ning teatab ka üleantavate jäätmete ligikaudse koguse. Tellimuse esitamiseks tuleb helistada Ragn-Sells AS klienditelefonil 60 60 439 või saata e-kiri tellimus@ragnsells.com.

Jäätmete kogumiseks võib kasutada kuni 150 l jäätmekotte.

Kottidesse võib panna kuni 20 kg jäätmeid. Kotid peavad olema pealt suletud ning sisaldama üksnes aiajäätmeid.

Oksad peavad olema 50–70 cm pikkuseks lõigatud ja kokku seotud, et neid oleks lihtsam koormasse tõsta.

Ühe 150 l aiajäätmete jäätmekoti kogumine ja vedu maksab 0,26 €.

Kälekotid tuleb paigutada jäätmevedajaga kokkulepitud asukohta, nt olmejäätmete mahuti vahetusse lähedusse, värava kõrvale vms.

Juhul, kui aia- ja haljastujäätmete kott sisaldab visuaalselt hinnangul sobimatuid esemeid, jätab jäätmevedaja jäätmekoti kinnistule. Tühisõidu tasu on õigus rakendada vaid juhul, kui üleandmiseks sobivad jäätmed täielikult puuduvad (st kõik väljapandud kotid sisaldavad sobimatuid jäätmeid) või ei ole jäätmevaldaja vaatamata tellimuse tegemisele välja pannud jäätmeliigile vastavaid jäätmeid. Tühisõidu tasu suurus on 0,61 €.

Kultuurijuhtide õppekäigust Soome ja Taani

Abivallavanem Riina Haljasoks osales 2.–7. oktoobril õppereisil Soomes ja Taanis, mille eesmärk oli õppida Soome ja Taani kogemusest muudatuste juhtimisel ja teenuste arendamisel kultuurivaldkonnas, samuti ühtlustada teadmisi ja vahetada kogemusi efektiivsest töökorraldusest omavalitsuses.

Õppereisi korraldajaks oli Eesti Rahvakultuuri Keskus koostöös Kultuuriministeeriumiga ning õppereisil osales 20 omavalitsuse kultuurijuhti üle Eesti.

Vastuvõtjateks olid Soomes Nurmijärvi vald ja Taanis Haderslevi omavalitsus. Üldiselt tutvuti Soome ja Taani riigi poliitikaga kultuuri ja vaba aja tegevuste osas. Uuriti lähemalt, kuidas on kultuur korraldatud kohalikul tasandil, kuidas kultuurivaldkond on seotud globaalsetest trendidest tulenevate probleemide lahendamise ja kuidas kaasatakse erasektorit kultuuri-teenuste pakkumisse. Suure tähelepanu all olid ka huviharidus ja noortekultuuri tegevused.

Helsingis külastati Soome omavalitsuste liitu ja mitmeid raamatukogusid ning kultuuriasutusi. Nurmijärvi vallas, kus on kokku 44 000 elanikku, on vallas kokku kolm väga hästi toimivat raamatukogu. Soomes on raamatukogu tõeline kogukonnakeskus, kus saab lisaks raamatute laenutamisele kasutada ka avatud tööruume, pidada koosolekuid ja võtta osa väga paljudest koolitustest ning üritustest, mis on mõeldud nii noortele kui eakatele. Raamatukogud on kõigile avatud ning leiavad väga suurt kasutust elanike hulgas.

Taanis Haderslevi omavalitsuses tutvuti väga põhjalikult huvihariduse- ja tegevusega. Maailma heaolu edetabelis on Taani väga kõrge kohal (aastal 2021 esikohal). Mõttekoja Legatum Institute tegevjuht Philippa Stroud on kirjutanud oma raportis: „Kõrge heaoluga riikides tehakse majandusotsuseid vastutustundlikult, keskkonna ja kasvu jätkusuutlikkusele mõeldes ning inimeste isikliku arenguga arvestades.“ Seda tõekspidamist kogesid ka õppereisil osalejad, kes said teada, et Taanis teevad poliitikud otsuseid nii, et see edendaks kodanike valikuvabadusi, annaks palju arenguvõimalusi ning sisendaks usaldust riigi ja omavalitsuse vastu. Haderslevi vallas on väga kõrge tasemel kultuuritalentide arendamine ning see on valdkond, mida tasub igal omavalitsusel õppida, sest kultuuril on erakordne väärtus, kui omavalitsus oskab seda õigesti hinnata ja ära kasutada.

Õppeviisidil omandatud teadmised ja kogemused aitavad väga palju kaasa asjatundlikkuse tõusule ka Tapa valla kultuurivaldkonna juhtimisel ning koostöövõrgustike arendamisel. Samuti said Eesti osalejad jagada oma kogemusi, millest Soome ja Taani omavalitsused olid väga huvitatud.

FOTO: erakogu

PILTUUDISED

Eesti Raudtee AS-ile kuuluval kinnistul asuva tabloo ekraan on parandatud. Tapa vald annab tablood Eesti Raudteele üle no- vembrikuus. FOTOD: Tapa vallavalitsus

Kasutusest välja langenud Vajangu kortermaja ehitise lammutus sai läbi oktoobri algul, järgnes purustatud materjali töötus ja mulla pealevedu. FOTO: Tapa vallavalitsus

Tapa Gümnaasiumi Erasmus+ õpiränne Hispaaniasse

Tänavu kevadel mais käis grupp Tapa Gümnaasiumi õpetajaid ja õpilasi Hispaanias Kataloonia piirkonnas õpirändel. Osales kaks õpilast, kaks vaatlejat õpetajat ning õpilaste saatja. Projekti ametlik nimi oli „Loovad lähenemised kiusamise ja eelarvamuste ennetamiseks“.

Projekti eesmärk oli nädala jooksul märgata, kuidas koolis ennetatakse ja tegeletakse koolikiusamisega. Meie külaskäigu ajal nägime, kuidas tehakse rollimänge ja rakendatakse projekt-õpet õpilaste sotsiaalse pädevuse tõstmiseks. Tunniplaanis oli neil igal nädalal tund, kus lahendati elulisi probleeme suhtlemisest, käitumisest ja tolerantsusest kõigi ühiskonnagruppide suhtes.

Mollet St. Fosti koolimaja oli võrreldes Tapa Gümnaasiumi hoonega tagasihoidlikum, kuid õpilasi õppis selles majas pea poole rohkem. Õpilaste vanus oli seal meie kuuenda kuni kahesteistkümnenda klassiga sarnane. Algekool oli eraldi majas. Märkasime koolis kohe avatud suhtlemist õpetajate ja õpilaste vahel: õpilased olid julged küsima ning huvitusid pea kõigest. Tunnid algasid kell kaheksa ja lõppesid kahe-kolme paiku. Paaristundide vahel olid 20 minutilised pausid, mil nad käisid söömas ja õues pallimänge mängimas. Mär-

Foto: Liisa Allsoo

kasime, et telefonid olid koolis keelatud ning õpilased ei kasutanud neid tundides ega võtnud kotist välja ka vahetundides.

Meie õpetajad osalesid neljas tunnis. Nägime preventatiivset loengut politsei poolt, mis käsitles mõnuainete, mõnuainete all olevate noorte ära kasutamist ning oskust öelda „ei“. Osalesime rollimängu tundides, kus õpilased lahendasid homofoobia ning kiusamise teemasid. Näha oli, et rollimängud olid neile tuttavad. Viimases vaatlustunnis tutvustati õpilastele vaimsete haiguste teemat, et nad oleksid teadlikumad ja mõistaksid nende haiguste tõsidust. Tundides osalesid erinevate ametite esindajad, nagu politseinikud, meditsiinitöötajad ja sotsiaaltöötajad, mis andis noortele võimaluse tutvuda nende tööga. Tore oli näha, et õpilased olid

aktiivsed ja tahtsid oma arvamust avaldada.

Seal oldud ajal toimus neil ülekoolline projekt – õpilased käisid kooli ümber ja linna rohealadel prügi korjamas. Kogutud jäätmed sorteeriti, kaaluti ning anti üle kohaliku omavalitsuse jäätmekäitlejale. Projektõpet koostasime ka mujal, sest külastasime bioloogiaklassi, kus õpilased tegid gruppides uurimuslikke katseid bakterite ja taime- de teemadel.

Meie õpilased osalesid koolitundides vastavalt tunniplaanile. Nad märkasid, et tundides suhtlesid õpilased õpetajaga väga palju, kuid eesti noorele oli kohati selline õppimise vorm liiga vali ja väsitav. Õppemethodid olid aktiivsed: joonis- tati, tehti rühmatöid, kasu- tati õppemänge jne. Veel panid noored tähele, et üldiselt suhtlesid noored koolis oma- vahel palju ka vahetundides, üksteist kutsuti kaasa õue palli või mõnd muud män- gu mängima, tunti huvi „kas kõik on hästi“. Nad ei mär- ganud seal oldud ajal, et keegi oleks olnud klassis kõrvale jäetud või ükski. Neile meeldis, et hispaanlased tundsid huvi meie maa ja kommete vastu, sealhulgas rääkisid aktiivselt ka enda kohalikust Kataloo- nia piirkonnast.

Koos kooliga toimus meil esimesel päeval nn „jää lõh- kumiseks“ väljasõit Euroo-

pa ühte suurimasse lõbustus- parki Port Aventura. Teise päeva õhtul tutvustasid kohalikud elanikud meile vä- ga põnevaid kataloonia tant- se ning nad õpetasid meile- gi mõned liikumised tantsu- dest. Tantsijad kasutasid he- li tekitamiseks jalgadel kellu- kes ja käes klapatseid, osad tantsud olid kõlapulkadega. Neljandal päeval külastasi- me koos projektis osalejatega Barcelonat, kus giid tutvus- tas meile põnevaid vaatamis- väärsusi, nagu La Sagrada Fa- milia kirik ja kunstnik Gau- di kavandatud hooned. Eel- viimasel päeval oli meil rah- vuslik õhtusöök õpilasi võo- rustanud perede, projektis osalenud laste ja õpetajatega, rääkisime oma kultuuridest ning maitsesime rahvusroo- ga – tapasid. Viimasel päeval toimus väljasõit Granollersi nimelisse linnakesse, kus tut- vusime vanalinna ja külas- tasime lauamänge tutvustavat laata. Viimases said õpilased neile meeldinud mängu proo- vida ning omavahel aktiivselt suhelda.

Kokkuvõtteks oli meil vä- ga vahva reis, sest nägime Ka- taloonia ühe kooli elu seest- poolt, saime teada, kuidas nad ennetavad koolikiusamist ning et nad on avameelsed ja rõõmsad inimesed.

Arikli panid kokku
Piret Völtri, Liisa Allsoo ja
Maris Urve

Raamatukogus on mõnus

Ohtud on juba pime- dad, vihm piitsutab aknaid ja tuul rebib puid. Sügis. Nüüd on pa- ras aeg jälle paksemaid raama- tuid lugema hakata, sest lõp- mata mõnus on veeta õhtuid hea raamatu seltsis. Kõik Tapa valla raamatukogude lugejad teavad seda ning need, kes po- le veel raamatukogusse jõud- nud – ootame teid! Raamatu- kogud on hõivatud oma sügi- seste tegemistega. Täiskasva- nud õppija nädal (TÖN), ra- amatukogupäevad, Põhjamaa- de kirjanduse nädal ning kau- gel need jõuludki enam ... Nii kooli- kui ka lasteaialapsed käi- vad raamatutega sõprust sõl- mimas. Mitte vähem rõõmu ei tee fakt, et raamatukogusse on päris tihti asja ka Tapa Põllu Kodu elanikel. Raamatutun- nid meeldivad neile väga ja ra- amatuid laenutatakse ka kodus lugemiseks. Ja ikka need näitu- sed, mida võib leida Tapa ra- amatukogu mõlemal korrusel, nii raamatu- kui ka kunstinäi- tusi. Hetkel ongi raamatukogu nii esimesel kui teisel korrusel vaatamiseks Ukraina kunst- niku Oksana Drachkovska illustratsioonid, täiskasva- nute osakonnas võite tutvuda ülevaatenäitusega koorijuht Jüri Variste elust ja tööst, 14.

Lugemisisu teematund TG 1.a klassile. Raamatusoovitusi ja- gab raamatukoguõpetaja Elle Paju. Foto: Kersti Burk

oktoobril avati raamatukogu- esisel alleel tema auks ka mäles- tuspink. 17. oktoobril oli või- malus raamatukogus kohtuda ajakirjaniku, kirjaniku ja kirja- saja Epp Petronega.

Mae Mitt, Tapa valla kir- jandusklubi eestvedaja: „Väga suureks toeks kohtumiste kor- raldamisel on vallapoolne ra- hastus kirjandusklubile. Keva- del andsime hoogu Eesti Noor- tekirjanduse Ühingu (ENÜ) poolt väljaantavale noorsoo- romaanide sarja „Viivuran- na Gümnaasium“ kolmanda- le osale, pealkirjaga „Esimene käik“. Nüüd oleme jõudnud kokkuleppele, et ENÜ kirjanikud tulevad tänuks kohtuma Tapa Gümnaasiumi õpilastega. Hingedekuu alguses, 1. novembril kohtub

põhikooli noortega kirjanik Ene Sepp ning 15. novembril saavad gümnasistid kirjanik Tuuli Tolmovi käest täpsemalt uurida kirjutamise ja kirjastamise kohta.“

Elle Paju lasteosakonnast: „Nooremaid lugejaid moti- veerib raamatu järele haara- ma Lugemisisu programm, millesse on kaasatud nii mõ- nigi lasteaiariühm ja kõik Ta- pa Gümnaasiumi esimese kooliastme õpilased. 1. ok- toobrist kuni mai lõpuni loe- vad lapsed vähemalt 5 raama- tut Lastekirjanduskeskuse poolt soovitatud teoste hul- gast, täidavad lugemispassi ja osalevad raamatukogutundi- des. Tunnid on kaasaahara- vad, temaatilised ning sisalda- vad alati osalejatele nii mõtte-

tööd nõudvaid kui ka meis- terdamisülesandeid. Tub- lisid lugejaid ootab kevadel suur Lugemisisu lõpuüritus. Alates sellest sügisest ole- me mõelnud ka neile laste- le, kellele valmistab lugemi- ne veidi raskusi või on lap- sel vaja iseseisvat lugemiso- kust harjutada. Sellisel juhul tasub sammud seada Liht- sa Lugemisisu riuli poo- le, kuhu on valitud kerge- mas keeles raamatud. Har- jutamine teeb ju meistriks! Samas ootame raamatukok- ku ka viiendate ja kuuendate klasside õpilasi, kellel on juba 9. novembril võimalus koh- tuda lastekirjanik Mika Kerä- neniga. Kohtumine kirjaniku- ga on sissejuhatuseks raama- tukogu detektiivitundidele, kus lapsed hakkavad müste- riüritule lahendusi otsima.“

Nagu lubatud, põnevust saab raamatukogus olema küllaga. Kes aga igatseb lee- bemaist teemasid ja mõtliku- mat lugemist, on ikka raama- tukogusse oodatud, sest iga raamat ootab oma lugejat ja lugeja võib oma valikuid te- ha tuhandete raamatute hul- gast! Oleme teile igati abiks! Kohtume raamatukogus!

Ere Käärmaa

Heategu teistele eeskujuks olemise eesmärgil

Tea Välk
Tapa lasteaia Pisipõnn
direktor

Õppeaasta algusest Tapa lasteaia Pisipõnn on möödunud kibekiirelt enam kui kuu. Sellesse aega on mahtunud väga palju erinevaid toredaid toimetamisi tulvil päevi. Spordi-, muusika-, õpetajate- jm päevad. Samuti on sellesse aega ära mahtunud erinevate huviringide algused ja palju muud huvitavat. Kõik need eelpool loetletud asjad tõid meie päevise sära ja hinge palju rõõmu.

Täna tahan aga kirjutada ühest sellisest erilist päevast, mille sarnast just sageli ette ei tule, aga mis võib teha ühe päeva väga eriliseks ning meelde jäävaks. Selline eriline päev oli 24. september, kui Pisipõnni lasteaia õues oli toimetama

FOTO: Erakogu

mas 15 Tallinna Swedpanga toimekat töötajat. Miks nad toimetasid meie lasteaia õues, aga mitte oma töölaua taga? Põhjus peitus selles, et need inimesed on võtnud ühiselt oma igapäevaellu sellise suhtumise, et nad soovivad aegajalt teha mõnda heategu ühiselt, koos oma meeskonnaga. Sattusimegi sellise heateo õnnele, et „ohvriteks“ paljuski seetõttu, et Janek Alla, kes alles hiljaaegu rajas oma kodu Tapa linna üsna meie last-

eaia kõrvale, on Swedpangas sellise heategevusgrupi eestvedaja.

Tahan öelda seda, et esialgu tundus meilegi, et mis tõid meil sellisele suurele hulgale inimestele pakuda on, aga uskuge või mitte, alati saab asju veel paremaks teha, kui need on. Nii said üle käidud meie õueala hekid ja hekiused, peenrad, muru, liivakastid, riisutud said maha langenud lehed, pestud lasteaia koridoride aknad.

Päeva lõpuks olid rahul nii tegijad kui ka lasteaiapere. Õppeaasta algul soovisin kõigile, et me leiaksime igas nädalapäevas selle õnnehetke, nagu leidis Heljo Männi raamatutegelane Jussike. Tema mõistis erinevate päevadega kokku puutudes, et peale pühapäeva võivad ka teised nädalapäevad väga toredad kaaslased olla. Igas päevarasus tehtud toimingud olgu asjalikud ning rõõmuks kõigile.

Soovidega tuleb olla ettevaatlik, need võivad täituda, sest meiega see nii juhtus. Tuletan meelde, et alati on võimalus ise oma päev meeldivaks teha, aga veel suuremat rõõmu saab tunda siis, kui oled kellegi teise ja ka enda päeva heategudega toredaks muutnud. Meie päeva tegid sel korral ootamatult päikesepaisteliseks mujalt tulnud heategijad.

Aitäh!

Kuni su küla veel loeb ... Jäned raamatukogu sügisiseses saginas

Sirje Reinula
Jäned
raamatukoguhoidja

Samal ajal, kui sünged sügistuuled rändlinde parvedesse koonduvad, naasevad raamatukogusse suvel lugemispauusi pidanud inimesed (raamatukoguhoidjate soovunelm).

Oktoobrikuu on raamatukogukuu: rühmadena külastavad raamatukogu lasteaiapäevad ja kooliõpilased. Mitmetele on see esimene kokkupuude raamatumaailmaga. Kogenumad loevad noorematele ette, teistele on

ka kuulamine tõsine väljakutse. Raamatutega sõbrustamiseks on algklassid ühinenud Lugemisisu programmi, mis haarab üle Eesti tuhandeid õpilasi. Aitäh Jäned Kooli õpetajatele jätkuva koostöö eest!

Sel sügisel tähistab Jäned küla esmamainimise 670. aastapäeva. Aga et ka tulevikus oleks meie küla ereda inimesi ja sündmusi meenutada, siis püüab raamatukogu jõudumööda neid nähtavaks teha.

Helle Persitski on üks selliseid inimesi, kes ei pea paljaks oma tegemisi ja kogemusi jagada. Kevadel kuulasime tema rännakujutte ning siis

lubas ta sügisel uuesti tulla ja rääkida, mis vahepeal toimunud on. Vahepeal on Helle jõudnud oma 100. maratoni ära joosta ja puhkuseks palverännuteed kõndida (selle suvine löik 817 km!). Näitus medalite ja jooksusärkidega ning palveränduri varustusega on ilmestamas tema rännakujuttude õhtut 1. novembril Jäned raamatukogus.

Kui aasta algul kuulutati välja lisaks Liikumisaastale ka Sauna-aasta, siis sai selgeks, et Jäned kunagise kuulsa külasauna kogemused tuleb veel mäletavate inimeste käest ruttu kokku korjata. Kevadisele üleskutsele vastasid mitmed mitmed saunasõbrad lähe-

malt ja kaugemalt ning nende meenutuste põhjal saab raamatukogu novembris esitleda käsikirjalist kogumikku „Meenutusi Jäned külasaunast“. Teeme saunaõhtu seekord ilma saunata.

Soovides, et raamatud raamatukogu riulitel ei muutuks edaspidi vaid sisekujunduselemendiks, loodan, et iga lugeja leiab siit mõne mõnusa raamatu, mis põnevaid teadmisi pakub või pimedatest õhtutest üle aitab.

Jäned raamatukogu tegemisi ja näitusi tutvustab koduleht tapark.ee ja Facebooki leht Jäned loss.

Kohtumiseni raamatukogus!

21. septembril 2023 tähistati Porkuni lahingu 79. aastapäeva

Nagu tavaks, toimusid mälestusteenistused nii Loksa kalmistul kui ka Vistla memoriaalil. Mõlemas kohas pidas mälestusteenistuse ja lugemälestuspalve Kaitseliidu Viru maleva kaplan ja Viru praost Tauno Toompuu.

Sõna said ja pärgi asetasiid Tapa vallavanem Valdo Helmela ja Väike-Maarja vallavanem Indrek Kesküla, Viru malev, Eesti Leegioni Sõprade Klubi ja Eesti Leegioni Veteraanide Virumaa klubi esindajad, samuti ettevõtja Heiki Hallik ja Taimo Heinberk Haljalast.

Tapa vallavanem Valdo Helmela ütles oma kõnes, et selle sõja rindemehi on elus veel väga vähe, nii Saksa mundris kui punaste poolt mobiliseeritud. „Meil ei ole ettekujutust, milline oli nende kogemus ja millised olid nende valikud. Sestap ei ole meil tä-

FOTO: Kuido Merits

nasel päeval paslik võtta seisukohta iga üksiku rindemehi ja tema valikute kohta, eriti nende valikute kohta, mida pidi tegema lahingus,“ kõneles vallavanem.

„Saksa poolel võidelnutel oli parem, vedas rohkem, kui sõja kohta on üldse paslik sellised sõnu kasutada. Neil oli aade, motivatsioon, oli, mille nimel võidelda, ja lootus korraldada 1918. aastat. Kahe vallutaja vahele jääval viivul saata korraldada poliitiline, sõjaline ja diplomaatiline ime ning vormistada iseseisvus. See ei õnnestunud, ent nende võitlus ka siin

Porkunis aitas paljudel läände põgeneda ning hoidis elus isamaalisuse ning Eesti sõjamehe vaprust aadet,“ lausus Valdo Helmela.

Vallavanem Helmela märkis, et olulisim märksõna täna on mälu, kuna meie arusaam olnust on kerge kaduma, oskus lugeda märgisüsteemi ja seoseid. „Meil peab olema jõudu, tahtmist, viitsimist, aega tulla siia ja jutustada seda lugu. Ennekoike noortele, et seda ei tuleks jutustama keegi, kes teeb seda omal moel,“ sõnas ta. „Ning just sellepärast

on ääretult oluline jõuda mäletada ja anda edasi selle mälestusväljaku eesmärki. Selle lahingu kohta saame tõde edasi kanda ning kaitsta moonutamise eest ainult meie,“ ütles vallavanem lõpetuseks.

Igal aastal 21. septembril mälestame ja meenutame Porkuni lahingus langenuid. Kuna mõlema poole väeüksuste koosseisus olid enamuse eestlased, sai kokkupõrkest verine vennatapulahing. 21. septembril 1944 kohtusid Porkuni-Sauevälja-Loksa piirkonnas pealetungiv Nõukogude armee ja taganev Saksa armee. Porkuni lahing toimus Porkuni järve ja Tamsalu raudteejaama vahelisel alal osana Teisest maailmasõjast. Lahing oli Saksa vormis eestlaste (20. Eesti Grenaderide SS-diviis) ja 8. Eesti Laskurkorpuse vahelistest võitlustest veriseim.

Nakkusarst: viis asja, mida pead teadma gripist

Oktoobris algas ülemiste hingamisteede haiguste ehk teisisõnu gripihooaeg. Tartu Ülikooli kliinikumi infektsioonhaiguste arst Pilleriin Soodla jagab olulist infot, mis viirusega on tegu ja kuidas end gripist säästa või rasket haigust leevendada.

Gripp on üks hingamisteede viirushaigustest, mis põhjustab kurguvalu, kõha ja palavikuga haigestumist. Erinevalt teistest hingamisteede viirustest (v.a COVID-19) põhjustab gripp rasket haigestumist, kuni eluohtliku hingamispuudulikkuse ja surmani.

Gripp on väga nakkav piisknakkus. Viirus levib peamiselt aevastamisel, köhimisel ja nuuskamisel, aga ka rääkimisel. Seega on suurim risk see, kui nakatunud inimesega ollakse lähikontaktis (alla 1 m). Grippi saab levida ka kaudselt, näiteks pindade (ukselink, telefon, klaviatuur) katsumisel. Peamised gripi levitajad on lapsed, eriti põhikooliealised ja nooremad.

Gripi haigestumise kõrghooaeg on talvel. Gripi puhul võib nakatumise peiteaeg olla mõnest päevast kuni nädalani.

Lapsed ja rasedad võivad gripiviirust raskelt põdeda, kuna neil on suurem risk hingamispuudulikkuse, kopsupõletiku ja pikaajalise palaviku tekkeks. Rasedatel suureneb gripi haigestumisel raseduse katkemise, enneaegse sünnituse, üsasisese kasvupäetuse ja erakorralise keisrilõike risk.

Ka eakatele ja/või immuunsüsteemi häirega patsientidele on kõik rasked infektsioonid ohtlikud, nii ka gripp.

Vähe räägitakse krooniliste haigustega patsientidest, kellel ei pruugi gripp raskelt kulgeda, kuid iga palavikuga haigestumine võib neil põhjustada põhihaiguse ägenemise või kontrolli alt väljumise. Gripi tüsistusena võib tekkida bakteriaalne või viiruslik kopsupõletik, mille tõttu on vaja lisahapnikku.

Gripi ennetamise alustala on vaksineerimine, sest see kaitseb raske haigestumise eest. Vaksineerimine on eriti oluline riskirühmadele, kuid ka kõigil teistel on soovitatav igal sügisel (oktoobris/novembris) enne gripihooaja algust end vaksineerida. Gripi vastu vaksineerimine ei pruugi anda täieliku kaitset haigeks jäämise vastu, kuid see mõjutab haiguse raskusastet ja tänu kaitsesüstile on võimalik vältida tüsistusi.

Gripi vastu on võimalik vaksineerida kõikidel inimestel alates kuuendast elukuust. Vaksineerida saab nii oma perearstikeskuses, ravisutuste vaksineerimiskabinettides kui ka teatud apteekides. Omale sobivama vaksineerimiskoha leiad aadressil www.vaksineeri.ee/lahen-vaksineerima.

Tasuta gripivaktsiini saavad riskirühma kuuluvad inimesed: üle 60-aastased, üld- ja erihooletandeteenusele olevad inimesed, lapseootel naised, kuni 7-aastased lapsed ja alaealised, kellel on oma tervise tõttu suurem risk raskelt haigestuda (nt südame-veresoonkonnahaigused, onkoloogilised haigused, immuunpuudulikkus, diabeet, obstruktiivne kopsuhaigus, tuberkuloos või neerupuudulikkus).

Lisaks vaksineerimisele on gripi ennetamiseks oluline pesta käsi vee ja seebiga ning kasutada desinfitseerivaid vahendeid. Vältida tuleks kokkupuudet haigetega ja ka ise haigena kodus püsida. Immuunsüsteemi toetab ka üldine tervise hoidmine: tasakaalustatud toitumine, piisav füüsiline koormus ja hea uni.

Gripp on kehale koormav, seepärast tuleks kodus püsida, kehale puhkust anda ja piisavalt vedelikku tarbida. Haigusele annavad leevendust apteegis müüdavad käsimüügravimid. Kuigi nohu- ja köharavimid ei ravi gripiviirust, leevendavad need sümptomeid. Palavikualandajad alandavad samuti temperatuuri, kuid ei ravi viirust.

Gripp on üks väheseid viirusi, mille vastu on olemas ravim, mis takistab gripiviiruse paljunemist ja lühendab seetõttu haiguse kestust. Retseptiravimi saab välja kirjutada arst ja ravimi võtmist tuleb alustada võimalikult vara ehk haigestumise alguses, et sellele oleks piisav efekt. Gripiravimit vajavad ennekõike riskirühma inimesed, kelle haigus kulgeb raskelt.

Pilleriin Soodla

Tartu Ülikooli kliinikumi infektsioonhaiguste arst

puusipelgas

Ohtlike puude langetamine ja puuhooldustööd

HELISTA MEILE: +372 5341 2575

E-KÜLASTA MEID: puusipelgas.ee

Tapa valla ettevõtluspäev 2023

Päevakava:

13:00-13:15 Tervitussõnad Tapa vallavalitsuse esindajateilt

13:15-14:00 „Töötukassa võimalused tööandjatele“
Töötukassa tööandjate konsultant Antonina Vorontsova ja teenusekonsultant Külli Kuivaste

14:00-14:45 Täiendus- ja ümberõppe võimalused Rakvere Ametikoals
Rakvere Ametikoali arendus- ja kvaliteedijuht Kristi Parm

15:00-15:30 Tutvumine OÜ Riigiregistratsiooni Keskuse Tapa Logistikapargiga
Tapa linnas Karja tn 8, gläskis juhataja Riina Männik

Tapa Kultuurikoda, Tapa linn, Kesk tn 4

26.10.2023
kell 13:00 - 15:00

Tapa valla

Tapa valla arengukava 2023-2035 ja eelarvestrateegia 2024-2027 tutvustamine

30. oktoober algusega kell 18.00
Jäeneda lossis, Jäeneda küla.

31. oktoober algusega kell 18.00
Lehtse Keskushoones, Rägavere tee 19, Lehtse alevik

01. novembril algusega kell 18.00
Assamalla raamatukogus, Munakivi 2, Assamalla küla.

02. novembril algusega kell 18.00
Porkuni klubis, Järve tn 1, Porkuni küla

03. november algusega kell 18.00
Vajangu koolimaja, Kooli tn 7, Vajanagu küla.

06. november algusega kell 18.00
Tapa Kultuurikoja, Kesk tn 4, Tapa linn

07. november algusega kell 18.00
Tamsalu Kultuurimajas, Sõpruse tn 3, Tamsalu linn.

2023. aastal kutsume tasuta jämesoolevähi sõeluuringule mehi ja naisi sünniaastaga 1955, 1957, 1959, 1961, 1963.

Kutse on leitav patsiendiportaalist digilugu.ee (tervisesõnumed – Saatekirjad)
Lisainfo Tervisekassa infotelefonil: 669 6630

ORTOPEEDIAKESKUS OÜ
Proteeside ja ortopeediliste abivahendite valmistamine ja müük soodustingimustel

VALMISTAME

- ♦ Üla- ja alajäseme proteese
- ♦ Üla- ja alajäseme ortoosid
- ♦ Lülisamba ortoosid
- ♦ Eriortoosid, bandaažid, songavöösid
- ♦ Ortopeedilisi jalatseid
- ♦ Ortopeedilisi tallatugesid

PAKUME

- ♦ Masstoodanguna valmistatud abivahendeid
- ♦ postoperatiivseid ja posttraumaatilisi ortoosid
- ♦ mitmesuguseid eriortoosid
- ♦ ortopeedilisi jalatseid
- ♦ ortopeedilisi tallatugesid
- ♦ kompressioonitooteid (põlvikud, sukad, sukkpüksid)

SOODUSTUSE SAAMISEKS ESITADA
Proteeside soetamiseks – perearsti, eriarsti, arst-residendi, rehabilitatsioonimeeskonna tõend **paberikandjal**
Ortooside, sh ortopeedilised tallatoed, soetamiseks – arsti tõend digitaalsel kujul
Ortopeediliste jalatsite soetamiseks – eriarsti, rehabilitatsioonimeeskonna tõend **paberikandjal** (korduv tõend: perearst)
Isikut tõendav dokument.

VASTUVÕTUD 2023. aastal
TAPA TERVISEKESKUS, Tapa, Valgejõe 14/2, kab. 204 (K2-24), kell 14-16

12. JAANUAR, 9. VEEBRUAR, 9. MÄRTS,
13. APRILL, 11. MAI, 8. JUUNI,
JUULIS PUHKUS, 10. AUGUST, 14. SEPTEMBER,
12. OKTOOBER, 9. NOVEMBER, 14. DETSEMBER

Tel 742 0169 | ortopeediakeskus@gmail.com | www.ortopeediakeskus.ee

Kutse Maa-ameti dūnaamilistes hankesūsteemides osalemiseks

„Maa-amet tellib riigimaade hooldustööd riigihanke korras. Tööde tellimiseks on muuhulgas riigihangete registris üles seatud alljärgnevad dūnaamilised hankesūsteemid, millega on kõigil ettevõtetel võimalik jooksvalt liituda:

- „Maaparandusobjektide remont- ja ehitustööd (Maa-amet)“ viitenumber 264752 – maaparandusobjektide ja rajatiste remont- ja ehitustööde tellimiseks.

- „Maaparandusobjektide projekteerimine (Maa-amet)“ viitenumber 264571 – projektide tellimiseks.

- „Raietööde tellimine (Maa-amet)“ viitenumber 263359 – mahukamate raietööde tellimiseks.

- „Riigimaadel paiknevate ehitiste remont- ja lammustustööd (Maa-amet)“ viitenumber 245631 – ohtlike ja lagunenud ehitiste remontimise, ohutustamise või lamm-

tamise tellimiseks.

- „Riigimaadel jäätmete likvideerimine (Maa-amet)“ viitenumber 245510 – jäätmete koristamise ja utiliseerimise tööde tellimiseks.

- „Üldhooldustööde teostamine riigimaadel (Maa-amet)“ viitenumber 241476. Hange on üles seatud puhkudeks, kui Maa-ametil on erandkorras vaja leida niitmiseks ning talviseks lume- ja libedusetõrjeks kiirelt uut lepingupartnerit.

Kutsume Teid liituma Maa-ameti dūnaamiliste hankesūsteemidega.

Kerli Lõhmus
5699 7183
kerli.lohmus@maaamet.ee
www.maaamet.ee

TAPA VALLAVALITSUS

KOKKUVÕTE 38.-41. ISTUNGIST

- Võõrandada hoonestatud kinnistu Uus tn 18, Tapa linn, Tapa vald, Lääne-Viru maakond, pindalaga 3101 m² (katastritunnus 79001:001:0285, Tartu Maakohut kinnistusosakonna registrios nr 4620750) alghinnaga 10 000 (kümme tuhat) eurot.
- Tunnistada väikehankel „Tugisikuteenus peredele“ vastavaks pakkujate MTÜ Maria ja Lapsed ja MTÜ Sotsiaalne Kaasatus pakumused kui hankel alusdokumentides esitatud tingimustele vastavad.
- Anda ehitusluba puurkaevu (ehitisregistri kood 221441252) rajamiseks Tapa vallas Loksa külas Pärna kinnistule.
- Kooskõlastada puurkaevu ra-

jamise asukoht Laaneaia kinnistul Patika külas Tapa vallas.

- Tunnistada korteriomandi Moe keskuse 3-8, Moe küla, Tapa vald, kirjaliku elektroonilise enampakkumise võitjaks Krista Kimber.
- Keelduda projekteerimistingimuste väljastamisest baar-kohviku püstitamiseks Tapa vallas Jootme külas Taavi (katastritunnus 40002:002:0247) kinnistule.
- Anda ehitusluba jääkreostuse seire puurkaevu 1, jääkreostuse seire puurkaevu 2 ja jääkreostuse seire puurkaevu 3 likvideerimiseks Tapa vallas Tapa linnas Hommiku pst 31//Tapa depoo kinnistul.
- Tunnistada kinnistu Rägavere tee 11, Lehtse alevik, Tapa vald, (Tartu Maakohut kinnistusosa registrios nr 5560231), elektrooni-

line enampakkumise nurjunuks.

- Lubada Tapa Valla Kõõgil osutada toitlustusteenust MTÜ Eesti Gaidide Liit (reg 80019195) lastelaagris osalevale 100 lapsele perioodil 17.11.–19.11.2023 kokku viis söögikorda.
- Omandada Tapa vallale tasuta Porkuni külas Hirve tee (Tartu Maakohut kinnistusosakonna registrios nr 4880031, katastritunnus 78701:004:0132, pindala 3416 m², sihtotstarve 100% transpordimaa).
- Kinnitada Tapa Valla Kultuurikeskuse töötajate koosseis alates 01.11.2023: direktor 1,0, kultuurijuht 3,0, korraldusassistent 2,0; tehnikajuht 2,0; muuseumijuht 2,0; majaperenaine 5,0; dirigent 0,7, tantsujuht 0,5. Kokku 16,2.

- Anda kasutusluba päikese-elektrijaamale (ehitisregistri koodiga 221438296) aadressil Tapa vald, Tapa linn, Lehtse tee 4 kasutamise otstarbel – muu energiatööstuse rajatis.

- Tasuda OÜ-le AnoMari Tapa Gümnaasiumis õpilaste hommikupudru pakumise teenuse osutamise eest ajavahemikul 01.09.2023 kuni 07.06.2024 arvestusega 10,00 eurot 1 koolipäev kokku 1750,00 eurot vastavalt esitatud arvetele.

- Võõrandada Peeter Palmitsale Tapa vallale kuuluv korteriomand asukohaga Lääne-Viru maakond, Tapa vald, Tamsalu linn, Säase tn 12, korter nr 17, mis on kantud Tartu Maakohut kinnistusosakonna kinnistusregistrisse, registrios nr 4843031.

BALTICQUALITY OÜ

- Korterite veevarustus ja kanalisatsioon, ehitus ja remont
- Vee- ja kanalisatsioonipüsikute vahetus
- Eramajade vee-kanalisatsiooni- ja põrandaküttesüsteemide ehitus
- Kütte-vee-kanalisatsiooni- ja ventilatsioonisüsteemide isoleerimine
- Ehitus- ja remonditööd

Tel 5379 1720
e-mail: balticquality20@gmail.com

TIDRIKU PUIT OÜ

Ostame:
kasvatavat ja virnastatud võsa
looduskaitsealuseid kinnistuid
raiejäätmeid
raieõigust

Pakume:
kraavide puhastamist
väljaveoteenust
lõikusteenust
metsamaterjali vedu

Müüme:
küttepuid

Telefon: 53854412
E-mail: tidikupuit@online.ee
tidrikupuit.ee

Tapa kütelaos müügil

- puitbrikett
- küttepuid võrgus
- kütteklotsid võrgus
- pellet
- liiv, killustik, sõelmed
- transport

AVATUD E-R 9-16.30
väljaspool tööaega kokkuleppel

Tel 3271777, 5693 0613

Õuna 15 Tapa - TAKOM TRANSPORT OÜ

itivana

arvutiteenused, müük, hooldus, remont

Keskuse 1-2, Lehtse

E-mail: itivana@itivana.ee Tel: +372 5034227

PRO PLEKITÖÖD OÜ

TEHTAVAD TÖÖD:

- Katuste ehitus
- Fassaaditööd
- Vihmaveesüsteemide paigaldus
- Veeplekkide valmistamine ja paigaldamine
- Renoveerime ja soojustame vanad elumajad, alates vundamendist kuni korstna otsani.

MÜÜK:

- Katusepleki- ja fassaadi-pleki müük (parim hind)
- Katuse turvatarkivid (sillad, redelid, lumetõkked)
- Vihmaveesüsteem
- Plekist liistprofiil (veeplekid, katteplekid, korstna-mütsid, katuseluugid jm)

Ülesõidu 8, Tapa. Tel 5556 0167
e-mail pro.plekitoed@gmail.com

KUHU MINNA?

TAPA RAAMATUKOGU

- I korrusel „Jüri Variste - koorijuh, õpetaja, professor“
- II korrusel „Lindude ränne“ ja „Linnuvaatlus“
- I ja II korrusel Ukraina kunstniku Oksana Drachkovska illustatsioonid

JÄNEDA RAAMATUKOGU

- Liikumisaastale pühendatud näitus „Helle Persitski: Parim ravim on tee. Ma armastan teid.“

Rohkem teavet Tapa valla raamatukogude tegemiste kohta:
<https://tapark.ee/>
<https://www.facebook.com/tapa.vallaraamatukogu/>

TAMSALU KULTUURIMAJA

Avatud E-N 10.00-17.00.

Muul ajal vastavalt sündmuste graafikule ja kokkuleppele.
 Piletimüük: +372 5308 4299

- 25. oktoober kell 13.00 Tamsalu eakate klubi: Mälutreening Anu Jonuksiga. Meie kandi eakad on oodatud ühinema klubi tegemistega! Kohtumised igal kolmapäeval kell 13.00 Eakate Päevakeskuses (Sõpruse 3, sissepääs maja tagant)
- 28. oktoober kell 20.00 HOOAJA AVAPIDU. Alustame uut kultuurihooaega Halloweeni-teemalise peoga! Show-programm tantsijatele! Tantsuks ansambel STARTER! Teemakohane kostüüm on soovitatav, aga mitte kohustuslik! Parimatele kostüümidele auhinnad! Söögid ja joogid saab osta kohapealt või tellida ette Helmar Cateringist! Pilet 10 € Broneeri laud: 5308 4299; jaana.saar@tapavallakultuur.ee
- 31. oktoober halloween'i õhtu lastele ja noortele. Kell 18.00-20.00 halloween'i-teemalised töötod lastele. Pääse 2 € Kell 20.00 õudukaõhtu noortele. Alates 12 a pääse 2 € Parimatele kostüümidele auhinnad!
- 4. november kell 19.00 Sander Õigus: „Vertikaalne lõpmatus“. Piletid Piletilevis. Täispilet 18 eurot, õpilane/tudeng 16 eurot. Etendus on soovitatud vanusele 16+
- 5. november 15.00-18.00 Maalimise töötuba: „Kunagi pole liiga hilja olla õnnelik“. Eelnev maalimiskursus ei ole vajalik, juhendamine on individuaalne. Anna ennast üles hiljemalt 2. novembril kell 12.00. Kontakt: kruuseeve2310@gmail.com või tel 5175798. Osalemistasu 43 €. Hind sisaldab maalimisvahendeid, lõuendit, transporti, juhendamist. Töötuba toimub, kui on vähemalt viis osalejat.
- 8. november kell 13.00 Tamsalu eakate klubi: kohutamine Tapa valla sotsiaalhoolekande spetsialisti Pille Eevardiga.
- 11. november kell 12.00-15.00 Sportlik isadepäev Tamsalu Spordikompleksis. Jälgi reklaami!

- 15. november kell 13.00 Tamsalu eakate klubi: Mälumängu päev! Meie kandi eakad on oodatud ühinema klubi tegemistega!
- 18. november Lääne-Virumaa näitemängupäev.
- 19. november kell 13.00 Lääne-Virumaa eakate pidupäev. Esinevad Tamsalu isetegevuslased, Rakvere Tantsuteater MTÜ, Uhtna Mandoliiniorkester, Viru-Nigula Meesansambel. Avatud on kohvik Kirsimari. Kosmeetikatoodete müük ja käsitöö näitusmüük. Osalustasu 3 €
- 22. november kell 13.00 Tamsalu eakate klubi: Kadripäeva tähistamine. Esinevad Vajangu õppekoha lapsed.
- 27. november kell 19.00 Rakvere Teatri etendus „Kõike head, vana toriseja“. Pilet 21 €, sooduspilet 18 €. Piletid müügil Piletimaailmas.
- 29. november kell 13.00 Tamsalu eakate klubi: Vestlusring.
- 3. detsember kell 16.00 Advendiaja avamine Tamsalu Kukeklossis.
- 29. detsember Tamsalu kultuurimaja sünnipäev ja aastalõpupidu! Tegemist on eelinfoga, jälgi reklaami!

Jälgi meie tegemisi Facebookis ja Instagramis: Tamsalu Kultuurimaja

TAPA KULTUURIKODA

- 24. oktoobril kell 16.00 ja 19.00 Eesti kogupere seiklusfilm „Tähtsad ninad“. Režissöör Ingomar Viimari sõnul jutustab uus kodumaine koguperekomöödia „Tähtsad ninad“ laste ja vanemate suhetest kaasaegse ja värske nurga alt, esitades küsimuse, mida on ühel perekonnal tarvis õnnelik olemiseks.
- 26. oktoobril kell 19.00 Kose Teater Kikerdis komöödia „Kõiges on süüdi sardiinid“. Astrid Lusti seatud ja lavastatud kahe vaatuseline ühe laibaga farss. Piletid 8/10 € müügil kohapeal sularahas.
- 26. oktoobril kell 13.00-16.00 Tapa valla ettevõtluspäev. Töötukassa võimalustest tööandjatele. Rakvere Ametikooli võimalused täiendus- ja ümberõppeks. Tutvumine OÜ Riigiressursside Keskuse Tapa logistikapargiga.
- 31. oktoober kell 16.00, 19.00 Eesti film „Tume radiis“. Filmi peategelaseks on isa poolt ära hellitatud, kuid iseendaga pahuks olev Karmen (Rea Lest), kelle senise elu turvavõrgustik laguneb ootamatult, ning ta seisab silmitsi universumi tumeduse ja tühjusega.
- 7. novembril kell 16.00, 19.00 õudusfilm „Viis ööd Freddy baaris“. Alla 12-aastastele mittesoovitatav.
- 14. novembril kell 16.00 ja 19.00 animafilm „Trollid: Pundis koos“. Uusim muusikast pakatav peatükk lustilisest animasaagast, mis algas juba aastal 2016.
- 17. novembril kell 19.00 Läsna teatri etendus A. H. Tammsaare „Elu ja armastus“. Piletid 10 ja 7 eurot.
- 22. novembril kell 19.00 Vana Baskini teater „Kõbus ja lõbus“. Eesti armastatuim naisparodist ja näitleja Pille Pürg astub oma autobiograafilises mo-

noetenduses „Kõbus ja lõbus“ vaatajate ette erakordse avameelsusega. Piletid 20 ja 22 eurot müügil Piletilevis, Piletimaailmas ja Tapa Kultuurikojas T-N 14.00-18.00 ja tund enne sündmuse algust.

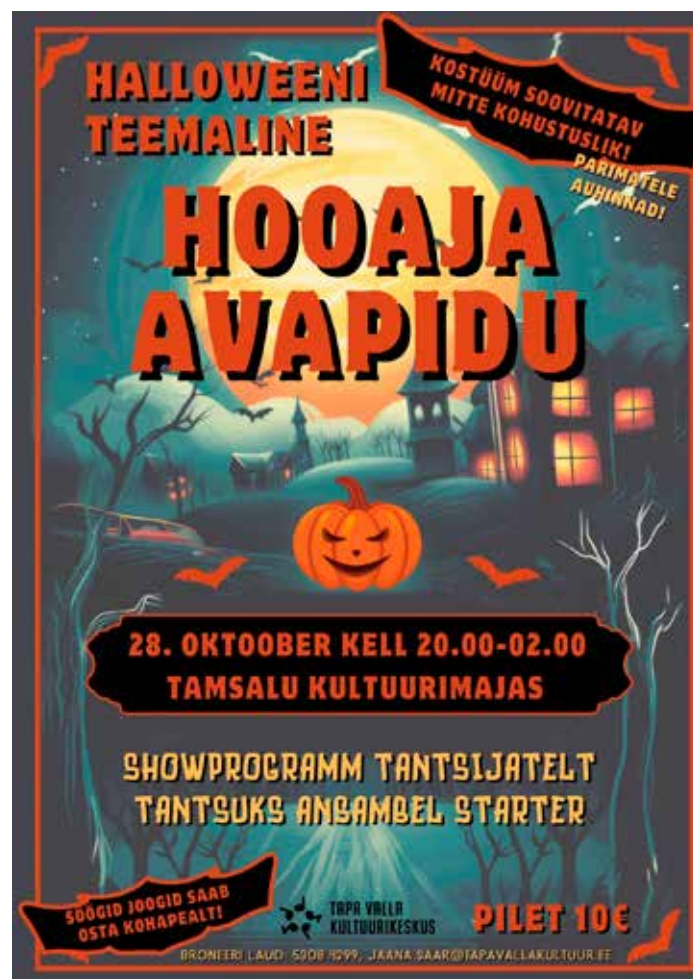
- 24. novembril kell 18.00 Tapa valla muusikapäevade „Viru viisid“ laste- ja noortekontsert Tapa Kultuurikojas. Tasuta.
- 26. novembril kell 11.00 Tapa Kultuurikojas kohvikus makroonide valmistamise töötuba. Osalemine ainult eelregistreerimisega, marinatordid@gmail.com.
- 1. detsembril kell 19.00 Komöödiateatri etendus „Lumevangis“. Patrick naudib oma üksildast elu ja on äärmiselt üllatunud, kui metsiku lumetormi ajal tema uksele koputatakse. Piletid hinnaga 21 ja 23 eurot müügil Piletimaailmas, Piletilevis ja Tapa Kultuurikojas kassas. Kassa avatud T-N 14.00-18.00 või üks tund enne sündmuse algust.

LEHTSE KULTUURIMAJA

- 28. oktoobril kell 11.00-14.00 PUDI-PADI-PÄEV. OSTA, MÜÜ JA VAHETA! Rendi laud. Lastenurk. Info: 52 18 398; info@lehtsekultuurimaja.ee
- 5. novembril kell 10.00 LEHTSE 3. PINKSI PÜHAPÄEV Jätkub XXII hooaeg! Osalema oodatud kõik huvilised: mehed, naised, poisid, tüdrukud. Mäng turniiridena. Registreerimine algab 9.30 ja lõpeb 9.55! Täiskasvanuile osamaks 10 €, õpilastele tasuta
- 6. novembril kell 13.00 KLUBI „EHAVALGUS“ TEGELUSED. Jututuba hingedekuu teemadel. Mälutreening.
- 9. novembril kell 10.30-11.30 MUDILASTE MARDI-JOOKS. Mängud, tantsud, laulud
- 9. novembril kell 18.00-20.00 Lehtse Käsitööseksingu III ÕPITUBA kõigile huvilistele. Jätkame poolikuid töid. Luubi all taaskasutus.
- 10. novembril kell 16.00 ISADEPÄEVA TÄHISTAMINE. Lastekontsert. Meisterdamine koos isadega.
- 16. novembril kell 10.00 Lehtse ja Jämeda laste-aedade ühine MADRIPÄEVIDU
- 19. novembril kell 12.00 LEHTSE KÜLAKILB 3. MÄNG. Jätkub XXII hooaeg! Võistkonnas kuni 4 liiget. Mängud kestavad aprillini. Ootame Teid, nupukad! Mälumängus ei ole kaotajaid! OSAMAKS: täiskasvanutele 5 €, õpilastele tasuta
- 25. novembril kell 17.00 Tapa valla XVII Muusikapäevade „Viru viisid“ pidulik lõpetamine. Kontserdil esinevad Tapa valla täiskasvanute kollektiivid. Sellele järgneb PIDU ANSAMBLIGA. PÄÄSE: kontserdi külastajale ja tavalisele pidulisele 5 eurot, esinejad tasuta. Eelregistreerimist ei ole - laua paned ise. Info: 521 8398; info@lehtsekultuurimaja.ee
- 20. novembril kell 13.00 KLUBI „EHAVALGUS“ TEGELUSED. Jututuba: mardi- ja kadripäeva teemad. Mälutreening.
- 23. novembril kell 18.00 Lehtse Käsitööseksingu IV ÕPITUBA kõigile huvilistele.

NÄITUSED:

- Lehtse ajalugu pildidel
- Kunstnik NATANOVA maalid

MA ARMASTAN TEID

HELLE PERSITSKI
 näitus alates 10. oktoobrist ja
 RÄNNAKUJUTTUDE ÕHTU
 1. nov. kl. 17.00
 Jämeda raamatukogus

LIIKUMISAASTA 2023

KUULUTUSED

TEENUSED

• **Hauaplatside hooldus ja kor-rashoid.** Pakume nii ühekordset kui ka hooajalist hauaplatsihool-dust. Lisainfo: 5820 7337, www.kalmistuhoolitus.ee

• **Arvutite hooldus, puhas-tus ning arvutialane konsul-tatsioon** Tapol ning Tapa vallas. Tel 5664 5638

• **Korstnapühkija.** Tel 5560 4046

• **Korstnapühkija**
Tarmo. Tel 5664 4440

MÜÜK

• **Müüa lõhutud küttepuid** alates 30 cm kuni 3 meetrini. Tel 5646 0921

• **Müüa odavad saetud, lõ-hutud ja ka 3-meetrised küt-tepuud** kojuveoga. Tel 569 21906

• **Küttepuid Raigust.** Igas mõõdus kvaliteetsed küt-tepuud. Kohaletoomisega, koormad laotud. Tel 5559 0853

• **Müüa küttepinnad ja küt-tepuud.** Tel 5664 6336

• **Firma müüb aastaring-selt 3-meetrist sang- ja hal-li lepa küttepuid** kliendi-le koju toomisega. Samuti müüme lõhutud sang- ja hal-li lepa halupuud. Halu pikku-sed vastavalt kliendi soovile. Hinnainfo ja tellimine telefo-nil 504 3326 või 5306 4897.

• **Müüa küttepuid lepp 50 €/m³.** Tel 5690 1987

OST

• **Ostame kokku kõiki sõidu-keid igas seisukorras.** Raha kohe kätte, registrist kustutamine. Vedu püksiriga. Tel 5355 5848

OSTAN TOYOTA
58 96 15 76

• **Ostan kõiki Toyota marki sõidukeid** igas seisukorras! Tel 5896 1576

• **Ostan nõukogudeaegseid erinevaid nõusid, keraamikat, mänguasju, kujakesi jms.** Tel 5356 0761, Liina

• **Soovin osta garaaži** Tapol või Tamsalus. Tel 5807 6228

• **Ostan vanarauda, vanateh-nikat, põllumajandusseadmeid, seisma jäänud autosid.** Tel 5802 6399

BONADENTA OÜ

Tehnika 1a, Tamsalu II korrus
Registreerimine ja info: tel 323 0130
E-R kell 9.00-15.00

* Eesti Tervisekassa leping: lastele ja täiskasvanutele hambaravihüvitis!
* Lastele kuni 19 a hambaravi tasuta!
* Täiskasvanutele hambaravihüvitis 40 € aastas
* Pensionäridele ja töövõimetusgrupile hambaravihüvitis 85 € aastas
* Eesti Tervisekassa hambaproteeside hüvitis 260 €

KASUTAGE PALUN 2023. a HAMBARAVIHÜVITIST!

* Esmaabi-vastuvõttud
* Tarkusehammaste eemalda-mine
* Konsultatsioon ja raviplaan
* Laste ja täiskasvanute ham-baravi
* Juureravi
* Kaarieseravi
* Hammaste eemaldamine
* Hambahaiguste ennetus
* Hammaste proteesimine
* Hambaproteeside parandus
* Hammaste valgendamine
* Hammaste soodapesu
ja pärilipesu (air-flow)

**TERVETE JA SÄRAVATE NAERATUSTE NIMEL!
KÜLASTAGE MEID!**

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

01. november alates 10.00
TAPA ARENDUSKODA
Etteregistreerimine (kell 8-16)
telefonil 5323 2454

*kuivasilmatest
*silmarõhu mõõtmine
*optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20€, prillistajale TASUTA!

KARTUL SIMUNAST

TELLI KARTUL KOJU

WWW.KARTULIDEALINN.EE

51942122

KARTUL SIMUNAST

Virus Matusesebüroo

1. Mai pst 18 + TAPA 45106
tel: 5334 0134

e-post: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

+ 24h surnutransport
+ matuste korraldamine
+ kirstud, urnid, plaadid
+ matusetarbed
+ krematooriumi teenused

Virus Matusesebüroo OÜ

Aivar Müüri
matuseteenused

+372 5647 7432

Leina 8, Tapa vald, 45109

aivar.myyr.001@mail.ee

www.matmine.ee

Suhtleme nii cesti
kui ka vene keeles!

Teenused

• 24h surnutransport
• külmkamber
• matuste organiseerimine
• krematooriumi teenused
• matusetarvikud
• kalmistutööd
• hauaplatsi hooldus

SÜNNID

OSKAR LUMISTE
ROMET PEEGL
TÕNU PÄRNSALU
ANNABEL KREUS

LIZELLE RAICHELLE BUDGE
EMILIA SPIRIDONOVA
PIIA-SÄDE SOOP

NOVEMBRI SÜNNIPÄEVALAPSED

98 JUTTA MÄGAR (Tapa)
94 JEVGENIJA ALEKSEJEVA (Tapa)
93 LINDA JÄRS (Jäneda)
93 HILJA MEHISTE (Kursi)
93 LJUDMILLA PONOMARJOVA (Tapa)
92 ELSA-MIRALDA VAIKMAA (Tamsalu)
91 VOLDEMAR OLT (Tamsalu)
91 REET ROOS (Aavere)
91 MEINHARD-JOHANNES LAASBERG (Lehtse)
91 SILVIA SEIDELBERG (Tapa)
91 VELDA NORMAK (Lehtse)
91 MILITINA OVCHINNIKOVA (Tapa)
90 ELVI-LASALJE OLESK (Tamsalu)
90 IRMA ELSTROK (Tapa)
90 MEIDA AIDLA (Tamsalu)
90 BORISS KORNILOV (Tapa)
85 RAISSA RAZUMENKO (Tapa)
85 GALINA STASEVITS (Tapa)

85 TIJU SALUVEE (Tapa)
85 HELJU ESOP (Tamsalu)
85 VEERA VAHTRE (Tapa)
80 EVI PAUKKU (Tamsalu)
80 PEETER KALD (Tapa)
80 ANU HOBUSTKOPPEL (Tamsalu)
80 IVAN KOVALENKO (Tapa)
80 AHTO TAMMSAAR (Porkuni)
80 VALENTINA ŠEVTSOVA (Tapa)
80 MALLE OJASALU (Tamsalu)
75 TATIANA KOVALCHUK (Tapa)
75 EHA KIVISILD (Tamsalu)
75 TIJU LUUTUS (Põdrangu)
75 PJOTR BUŠ (Tapa)
70 ZINAIDA ROMANIUK (Tapa)
70 LJUDMILA ALENINA (Tamsalu)
70 IRAIDA PLOOM (Tapa)
70 MAIRE KRÜNBERG (Tamsalu)
70 EVE RAKASELG (Lehtse)
70 KATRI LEHTSALU (Tapa)
70 MERIKE VIPPER (Rägavere)
70 LUULE PIKSAR (Tapa)

MÄLESTAME

KLEMENSAS KUOSA 22.03.1940-30.09.2023
EINO KLEITZ 29.07.1940-09.10.2023
MYKOLA DANIUK 28.11.1941-24.09.2023
ÜLO KAASIK 27.09.1945-05.10.2023
ALEKSANDR ZAMOŠNIKOV 30.03.1953-10.10.2023
ARVI HAASMA 21.04.1963-15.09.2023
ELGA KARPA 17.02.1929-10.09.2023
TATJANA HJANINA 10.01.1957-06.09.2023
SVETLANA DANILOVA 08.03.1958-14.09.2023
KSENIA SERGEJEVA 17.05.1982-03.10.2023
ILSE MAKEENJE MEHIKE 20.10.1926-29.08.2023
MARTIN KIISKÜLA 05.02.1952-08.08.2023
MAIE KARS 28.08.1939-14.09.2023
IVE EVONEN 29.04.1942-07.10.2023

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID
JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VIJAT

Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

Avaldame sügavat
kaastunnet
Eva Vabamägil
kalli
ISA
surma puhul.

Lasteaia Pisipõnn
Nooruse 2 maja
töökaaslased

Mälestame head tuttavat
MAIE KARS,
avaldame sügavat
kaastunnet
tütrele ja pojale.

Maia ja Jana

Igal meist on antud aeg,
aeg tulla, aeg minna.

Mälestame kallist
klassivenda
HEINO REINHARDI.
Avaldame kaastunnet
perele ja lähedastele.

Piret Völgi koos
klassikaaslastega

**Väikefirma teeb sise
ja välisehitustöid.**
Tel. 58068378

STELLANA KAUPUS ON
ALUSTANUD KODUTEHNIKA
MÜÜKI, PAKKUNDES VALIKUT
PARIMATEST KODUTEHNIKA
BRÄNDIDEST. MEIE KAUPUS
ASUB PAIDE MNT 77, TAPA,
JA OOTAME TEID KÜLLA!
ESMASPÄEVAST REEDENI
9:00 - 17:00
LAUPÄEV 9:00 - 15:00

Tapa valla ajaleht Sõnumed
Pikk 15, Tapa Vallavalitsus.
Ajalehte saab lugeda www.tapa.ee.

Toimetaja:
Kuido Merits
kuido.merits@tapa.ee

Küljendus, keeletoimetus, tõlge:
MK Meedia OÜ,
info@mkmeedia.ee

Trükk: Printall, info@printall.ee
Kanne: Omniva, info@omniva.ee

Trükiarv 6000. Leht ilmub üks kord kuus (v.a juuli).
Kuulutuste vastuvõtt: Kuido Merits,
kuido.merits@tapa.ee, tel 5425 0499.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende
selguse huvides toimetada ning lühendada.

Обзор газеты Sõnumed на русском языке

ФОТО: Марие-Йоханна Киппар

Работников образования волости Тапа наградили в День учителя

5 октября в Доме культуры Тамсалу состоялся прием старейшины волости по случаю Дня учителя, на котором 73 работника образования волости были отмечены благодарственными письмами.

Среди них были достойные педагоги, проработавшие десятилетиями,

вдохновляющие молодежные работники, специалисты опорной системы, тренеры, руководители и работники библиотек, многие из которых также представлены для награждения на конкурсе «Эстония учится и благодарит».

Награду за выдающиеся заслуги получили Сирье Луйк, классный учитель с многолетним стажем и учитель музыки в школах Тамсалу и Ваянгу, и Эви Паукку, проработавшая в гимназии Тамсалу 60 лет. Хельги Лахт, учитель с многолетним стажем школы Ваянгу, и Тийу Салусте, проработавшая учителем в гимназии Тапа в

течение 52 лет, были номинированы на премию уезда за заслуги в деле их жизни.

Друг образования волости Тапа в 2023 году – Лийви Лийвак, всегда корректная, обстоятельная и отзывчивая школьная секретарша. Молодой специалист волости Тапа 2023 года – Анни Мюллер, яркий руководитель в музыкальной и художественной школе. Гимназия Тапа и волость Тапа признали и поблагодарили Найму Сильд за многолетнее формирование образовательной жизни и вклад в ее развитие.

В Управе волости состоялась встреча с заинтересованными предпринимателями в связи с созданием бизнес-зоны на Пайдеском шоссе

22 сентября Управа волости Тапа организовала в здании волости Тапа встречу для заинтересованных сторон по вопросу создания бизнес-зоны на земельных участках Пайде мнт 79, Пайде мнт 81, Пайде мнт 83 и Пайде мнт 85, расположенных в городе Тапа.

Цель встречи – получить исходную информацию от предпринимателей для подготовки плана в соответствии с их потребностями и ожиданиями.

Создание бизнес-зоны Пайдеского шоссе продолжится в следующем году с подготовкой детальных планов, обмером участков и проектированием инфраструктуры.

Территория для развития финансируется за счет фонда «Привлекательная региональная деловая и жилая среда» (RTK PEEK) на сумму до 1 миллиона евро, к которой добавляется собственное участие предпринимателей, государства и волости Тапа, плата за подключение и продажа земли и прав на строительство.

Новым компаниям, заинтересованным в бизнесе на шоссе Тапа-Пайде, мы просим связаться со специалистом по предпринимательству Марко Тейвом:

Телефон: 5866 7515; электронная почта marko.teiva@tapa.ee

ФОТО: Куйдо Меритс

Управа волости – это инструмент Собрания волости

Вальдо Хельмелайд
Старейшина волости

Качественная работа требует времени, эта народная мудрость актуальна и сегодня. Не разумно делать что-то из-за того, чтобы это было сделано, и сосредоточиться на скорости, чтобы набрать медийные и политические очки, а потом начинать переделывать созданное или понимать, что что-то важное не было учтено. Надо делать все в логическом, разумном порядке и с учетом всех связей. Сделаем один раз

и правильно.

Я перечислю лишь некоторые вопросы, которыми управа волости занималась, занимается и должна заниматься завтра и через год.

- Объединение школ. Образование на эстонском языке.
- Развитие площадей под жилье.
- Модернизация спортивного здания Янеда.
- Развитие дорожной инфраструктуры зон отдыха в районе Поркуни.
- Корректировка цен на услуги и аренду и приватизация жилого фонда.
- Инвентаризация недвижимо-

сти волости, анализ затрат на содержание зданий и инвестиционных потребностей > Мои предшественники не оставили мне наследства в волости, обзор затрат по зданиям доступен только сегодня.

- Развитие бизнеса и производства путем включения фонда PEEK.
- Удаление символов оккупации из общественных мест.
- Повышение репутации центра города с помощью памятника Войне за независимость.
- Лоббистская работа в направлении оборонной промышленности и т.д.

Врач-инфекционист: пять фактов, которые нужно знать о гриппе

В октябре начался сезон заболеваний верхних дыхательных путей - т.н. сезон гриппа. Пиллерийн Соодла, врач-инфекционист клиники Тартуского Университета, делится важной информацией о том, что это за вирус и как мы можем защититься от гриппа или облегчить тяжелое течение этого заболевания.

ГРИПП - ЭТО НЕ ОБЫЧНАЯ ПРОСТУДА

Грипп – один из видов вирусных заболеваний дыхательной системы, вызывающий боль в горле, кашель и повышение температуры. В отличие от других респираторных вирусов (за исключением COVID-19), грипп вызывает тяжелое течение заболевания, вплоть до возникновения опасной для жизни дыхательной недостаточности и смерти.

Ortopeediakeskus OÜ

ИЗГОТАВЛИВАЕМ

- ♦ Протезы верхних и нижних конечностей
- ♦ Ортезы верхних и нижних конечностей
- ♦ Различные корсеты и бандажи
- ♦ Абдукционные изделия для детей
- ♦ Ортопедическую обувь
- ♦ Ортопедические стельки

ПРЕДЛАГАЕМ СТАНДАРТНЫЕ ИЗДЕЛИЯ

- ♦ Ортезы для верхних и нижних конечностей
- ♦ Различные корсеты и бандажи
- ♦ Ортопедическую обувь
- ♦ Ортопедические стельки
- ♦ Компрессионные изделия (гольфы, чулки и колготки)

ДЛЯ ОБСЛУЖИВАНИЯ НА ЛЬГОТНЫХ УСЛОВИЯХ ПРЕДЪЯВИТЬ

Для получения протеза – справку от врача (семейный, врач-специалист) в бумажном исполнении

Для получения ортезов, в тч ортопедических стелек – справку от врача-специалиста в цифровом исполнении

Для получения ортопедической обуви – справку от врача-специалиста в бумажном исполнении, при повторном заказе справка от семейного врача

ПРИЕМ в 2023 году

ЦЕНТР ЗДОРОВЬЯ ТАПА, Валгейе 14/2, каб. 204(К2-24), с 14.00 до 16.00

12 января, 9 февраля, 9 марта, 13 апреля,
11 мая, 8 июня, в июле в отпуске, 10 августа,
14 сентября, 12 октября, 9 ноября, 14 декабря

Информация по тел. 742 0169

ortopeediakeskus@gmail.com | www.ortopeediakeskus.ee

Азбука сбора грибов: на что нужно обратить внимание при сборе грибов?

Грибной сезон начался и находится сейчас в самом разгаре - жители Эстонии наперегонки отправились по грибы и в их корзинах накапливается все больше разных грибов. С началом грибно-

го сезона также увеличивается количество звонков на телефонную линию информационного центра по вопросам отравлений 16662. Поскольку в этом году было много дождей, этот год

особенно урожайным на грибы. Однако это привело и к тому, что в этом году случаев отравления грибами также намного больше обычного.

Что нужно предпринять, если вы подозреваете отравление грибами?

- Наиболее распространенными симптомами отравления грибами являются тошнота, рвота, боли в животе и диарея.
- В случае отравления или подозрения на отравление

позвоните на круглосуточно работающую инфолинию по вопросам отравлений 16662, назовите вид съеденного гриба и опишите свои симптомы.

- Если симптомы появляются в течение периода от 15 минут до трех часов после проглатывания гриба, то обычно оказывается, что это был гриб, который раздражает пищеварительный тракт, но не вызывает опасного для жизни отравления.

Похоронные услуги от АЙВАРА МЮЮРА

+372 5647 7432

ул. Лейна 8. г. Тапа

aiivar.myyr.001@mail.ee

www.matmine.ee

Обслуживание на эстонском и русском языке.

Услуги

- Транспорт усопших 24 часа
- Организация похорон
- Услуги крематория
- Кладбищенские работы
- Все необходимое для проведения прощания и захоронения
- обслуживание кладбища

Viru Matusebüroo
Бюро похоронных услуг

Тапа, бульвар 1 Мая 12 • тел. 5334 0134
э-почта: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

- Транспортировка умерших 24 ч
- Организация похорон
- Гробы, урны, надгробные плиты
- Похоронные принадлежности
- Все, связанное с похоронами
- Памятники

Тапа Ehitus

выполняет следующие работы:

- Надзор собственника;
- Реновация зданий;
- Строительство крыш;
- Теплоизоляция наружных стен;
- Фундаментные работы;
- Строительство душевых, бань и сараев;
- Строительство оград;
- Строительство каменных и деревянных террас;
- Внутренние отделочные работы (отделка внутренних помещений, строительство).

Телефон: 5343 7995; электронная почта: info@tapaehtus.eu

ИНСТРУКЦИИ ПО РАЗДЕЛЬНОМУ СБОРУ МУСОРА

	СТЕКЛО	ПЛАСТИКОВАЯ И МЕТАЛЛИЧЕСКАЯ УПАКОВКА, ПИТЬЕВОЙ КАРТОН	БУМАГА И КАРТОН	БИОРАЗЛАГАЕМЫЕ ОТХОДЫ	МАКУЛАТУРА	СМЕШАННЫЕ БЫТОВЫЕ ОТХОДЫ
	При необходимости ополосните, чтобы не испачкать другие отходы. Удалите крышки и пробки, этикетки можно оставить.	При необходимости ополосните, чтобы не испачкать другие отходы. Крышки и пробки можно оставлять.	Большие картонные коробки сложите или разорвите на куски – так они займут меньше места. Убедитесь, что материал чистый и сухой.	Биоотходы нужно помещать в контейнер без пластикового пакета, допускается бумажный пакет, компостируемый или полностью биоразлагаемый.	Макулатуру нужно поместить в контейнер без мешка. Согласно закону, необходимо собирать бумагу и картон отдельно от других видов отходов даже если в вашем доме нет специального контейнера для макулатуры. Старую бумагу и картон можно сдать бесплатно на станциях приема отходов.	Отдельно собирайте упаковку и остатки еды. Количество смешанных отходов значительно снизится!
МОЖНО	Стеклянные бутылки и банки (бутылки от прохладительных и алкогольных напитков, стеклянные банки)	- Пластиковые флаконы, коробки и стаканчики от продуктов, напитков, косметики и уходовых средств - Пластиковые пакеты, пленка - Металлическая упаковка (например, консервные, алюминиевые банки, коробки, канистры, металлические пробки и крышки) - Питьевой картон (от молочных продуктов, от соков и вин) - Упаковка из прочих материалов	Упаковка из бумаги и картона (картонные ящики и коробки, бумажные пакеты, упаковочная бумага)	- Испорченная еда - Остатки пищи - Твердые непригодные в пищу овощи и фрукты, их кожура - Остатки от рыбы, мяса, кости рыбы - Скорлупа от орехов и яиц - Упаковка для яиц, сделанная из бумажной массы - Бумажные салфетки - Кофейная гуща - Бумажные фильтры - Чайные пакетики - Отрезные цветы (при необходимости также комнатные растения включая землю)	- Газеты - Журналы - Каталоги и рекламные материалы - Рабочие тетради, папки из бумаги и картона - Использованная бумага для рисования без грязи - Бумага для принтера - Картон - Крафт-бумага - Конверты без пленочного окна - Старые книги (без твердых обложек)	- Отходы, сбор которых по видам не организован - Жирная и трудно очищаемая упаковка, бумага для выпечки, фольга - Подгузники, гигиенические прокладки, косметика, наполнитель для кошачьего лотка - Изделия из резины, остывшая зола, мешки для пылесоса - Большие кости, жеваная жвачка, пустые и сломанные ручки, пустые фломастеры - Лампы накаливания с ртутной нитью, CD-диски - Сломанные игрушки и тарелки - Изделия из резины, непригодная к носке обувь, одежда и игрушки (но не электронные)
НЕЛЬЗЯ	- Оконное, листовое и зеркальное стекло - Лампы освещения и электрические лампочки - Керамика, хрусталь и фарфор (столовая посуда, вазы и т.д.) - Жаропрочное стекло (посуда для духовки)	- Изделия из пластика и резины, не являющиеся упаковкой - Стройматериалы - Одежда и обувь - Упаковка, содержащая продукт, имеющий маркировку опасного вещества	- Испачканная / намокшая бумага и картон - Мягкая бумага (туалетная бумага) - Газеты, журналы, книги - Бумага для копий или для рисования - Бумага, картон с содержанием фольги или пленки (коробки от соков, обертки от конфет и шоколада) - Обои	- Обычные мешки, бумага для выпечки, упаковка от продуктов питания - Стекло, старые лекарства - Наполнитель для кошачьего лотка - Жидкие пищевые остатки - Большие кости, растительное масло - Бумажные пакеты, покрытые пленкой или с пленочным окном - Подгузники, гигиенические средства - Зола, окурки, мешки для пылесоса - Искусственные цветы, свечи - Цветочные горшки, горшочки от салата	- Загрязненная или намокшая бумага или картон - Бумажные полотенца - Использованная бумажная посуда - Бумага для принтера - Скотчи, стикеры, фольга, промасленная бумага, обертки от конфет, обертка от мороженого - Обои - Заламинированная бумага или бумага в пленке - Тетради - Упаковка от яиц - Вся прочая упаковка, которая содержит другие материалы кроме бумаги и картона	- Пищевые отходы, чистая упаковка, отходы от садовых работ, строительные отходы - Опасные отходы, остатки краски, лекарства - Огне- и взрывоопасные отходы, батарейки, аккумуляторы, бытовая техника, старая электроника - Жидкие отходы (например, использованное растительное масло), крупногабаритные отходы, мебель, зеркало, ковры, матрасы, вещества и предметы, которые по своему весу, размерам или форме могут причинить вред контейнеру, транспортному средству или оператору

В контейнер разрешается помещать только сухую освобожденную от продуктов упаковку, которая не испачкает другие отходы. Перед тем как поместить в контейнер крупногабаритные предметы, очистите их. Узнать больше: <https://kuhuvila.ee/ru>

Узнать больше <https://kuhuvila.ee/ru>